27րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7426 25 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1910 ՇԱԲԱԹ 8 Octobre 1910 27me année N 7426

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ
Գրութիւնք ետ չեն տրուիր
Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել 4րդ էջ
ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ԱԶԳԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹԸ

10 PARAS

آرەولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قرەكين بوياجيان
درعليه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple Galata

ՏԱՐՕՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՆՈՒԷՐ՝ ՍՈ. ԳՐ. ԷՖ. ԶՕՀՐԱՊ

Ոճիրներ ի՛նչպէս կը ծածկուին.— Թուրքերը հրապարակաւ կը հայհոյեն Հայերուն.— Պաճարակս եւ հայ զինուորներ։

Ոճիրները ի՛նչպէս կը ծածկուին, այս հարցումը ընդարձակ և լայն իմաստ մը ունի։ Հին ժամանակ ոճրագործները կառավարութեան պաշտօնատուններու մէջ մարդեր ունէին, քաղաքացի ազդեցիկ Թուրքերու հետ խնամիական, բարեկամական եւ շահակցական երբեմն օղակներով իրարու հետ կապուած էին։ Ոճրագործը, ոճիրը գործելուն պէս, լուր կուտայ քաղքենի իր բարեկամին, այս ալ կառավարական պաշտօնէին, որոնք միատեղ կ'աշխատէին խափանել բողոքի ձայնը և ոճրագործը կ'արդարացնէին։ Կը յիշեմ որ օր մը գիւղացիին մէկը իր գնդականար եղբօր դիակը կառավարական պաշտօնատան առջեւ բերած միջոցին, ոճրագործին տուած կաշառքներէն յղփացած, դատաւորը սապէս պատասխանեց բարձրաձայն քրքիջով մը. «օղլըմ պուրասի գուրծուն երի տէյիլ սիր, պիրաստէրինիզ արապանըն գազուղ իւզէրինէ տիւշմիւշ տէլիկլէնմիշ։» Այսպէս ոչ մէ՛ ոճրագործները կը քաջալերուէին նոր ոճիրներ գործելու, այլ չատ անգամ ոճիրը գործիչէ քիչ յետոյ, արիւնաներկ ձեռքերով քաղաք կուգային եւ իրենց պաշտպաններին քով շունչ ու հանգիստ կ'առնէին ու կը պատմէին իրենց շահատակութիւնները։

Այս դրութիւնը արդարացի կը համարուէր բռնակալութեան շրջանին, որովհետեւ նոյն ժամանակի վեհապետէն, կառավարական պաշտօնէին եւ մոլեռանդ Թուրք խուժանին պահանջքը ատ էր։ Բայց Սահմանադրութեան շրջանի մէջ ներելի չկրնար համարուիլ այս տեսակ զեղծում. խօսքը չեմ ըներ Նորշէնցի երկու կտրիճներ սպաննող ոճրագործին՝ Կորոյի Խաշոյին (քիւրտ) և իր ընկերներուն, որոնք տեղւոյս դատարանի պաշտօնեաներուն շնորհիւ անպարտաւորակուեցան չաբթուս, այլ նոր չլսուած բան մըն է որ կը պատմեմ։ Քանի մը օր առաջ՝ օգոստ. 21ին, ուրբաթ լուս շաբաթ էր, ձմերուկի արտի մը մէջ կը սպաննեն Փողրկով գիւղացի Հէպօ անուն 45ամեայ սրախօս գիւղացին. յաջորդ առաւօտ Հէպոյի մարդիկը անաէր զոհին դիակը սայլի մը վրայ դրած, քաղաք կ'ուզեն բերել կառավարութեան ցոյց տալու, որովհետեւ կը կարծուի որ ոճիրը գործած էր Մշոյ Թուրք երեսփոխանի յարգելի հօճա Իլեաս էֆէնտիի ազգականներէն Խօրօնք բնակող Իզզէթ էֆ.ի տղան։ Եւ որովհետեւ Փողրկով գիւղն ալ երեսփոխան էֆ.ի մէկ ազգականին՝ Ցայիպին կը պատկանի եղեր եւ անոր ազդեցութեան ներքեւ կը գտնուի եղեր, զոհի մարդերը, Իլեաս էֆէնտի մարդ ղրկելով զոհի սայլին առջեւ, ետ կը դարձնէ իր գիւղը և մեր արդարադատ կառավարութիւնը տեղի ունեցած սպանութիւնը չլսեր և ահա այսպէս կը ծածկեն ոճիրը։ Ոճրագործներու համար օրէնք և պատիժ գծող պաշտօնեան, օսմ. Խորհրդարանի մէկ անդամը կը տեսնէ սպանութիւնը, կը լսէ ոճրագործութիւնը և փոխանակ իր գծած օրէնքին և պաշտպանած սկզբունքին համեմատ պատժել տալու ոճրագործը, բարեկամութեան համար կը ծածկէ, կը պաշտպանէ, որպէս զի գործադիր իշխանութիւնը լսելով տեղի ունեցած ոճիրը, արդար հատուցում մը ընէ զոհին արիւն։

*** Բաղազանի ըսեմ, Թէ ոչ քաղաքական տարափոխիկ վիճակի պատճառաւ, Հայերը դէչ կացութեան մէջ կը գտնուին։ Շուկային մէջ ամեսէին չեն կրնար աեղերսէն շարժիլ, բարձր խօսիլ. Թուրքի մը լեզուէն ամէն գաւին՝ կ'ըսեն. «ճէօրէճ օղլը պէ նամազ եաբըըն պէնի» առուտուրի ատեն երբ դրամ ձեռք ձեռք տան. «Էտէպսիզ իթ օղլը դէսթ նըմէժըմ ըշկեասը» ըսէ սրկաու ծխեն, անան բաքան տինը ւ մէզհէպը։ Այս Բռնազանի մէջ չգիտես Թէ մենք ունինք. երբ հայ ուսելը տեսնեն՝ նմանապէս կը հայհոյեն, կը ծեծեն Թէ ինչ է մենք ծով ենք, մեր աչքի առջեւ հայ կուտէք, մենք չենք կրնար տանիլ. զանազան պատճառներ ստեղծելով՝ արհեստաւորներ, խանութպաններ, գիւղացիներ կը հայհոյեն և կը ծեծեն շուկայի մէջ հրապարակի վրայ, ապահովութեան հսկող պաշտօնեաներու առջև և քօմիսէրը կ'ըսէ. «ճանա նիզամէն պիր ըէյ եափմաղ լազըմ կէլմէզ»։

Շաբթուս, հաճի Ալոյ Համզէի Իզզէթ ծեծեց փօթկանց Մարտիրոս և Կարապետ էֆէնտիի տղայ Սամուէլը, Քօթանենց Նիազին ծերունի գիւղացի մը։ Կարգ մը ուրիշ Թուրքեր, Ալ-Բուհարցիները իրենց ցորենները ամժան գնով իրենց տուած չըլլալուն համար, ծեծուողները դատարանին աղերսագիր տուին Թէեւ, բայց կարեւորութիւն տուող չեղաւ և հայհոյող Թուրքերը չբանտարկեցին. ասոր վրայ Թուրքերը երես առնելով Հայերը յանցաւոր ընելու համար յաչս կառավարութեան, քանի մը Թուրքեր վկայ ցոյց տալով դատարանին ըսին, Թէ ասոնք մեզի ծեծի, օրէնքի դէմ հայհոյելու պատճառաւ ծեծեցինք. բերաններն սրբելով դուրս ելան։ Հայերը տեսնելով որ յոնք չիներու տեղ, աչք ալ վրայ պիտի տան, տուսիկ փուսիկ ձեռքը ծոցերնին դրած, քաշուեցան ետ։

*** Դաւար չմնաց Ջխուր. պաճարախտը, անասուններու ժանտախտ քօլերան սրբեց տարաւ նոր տուն ու տեղ գնող, լուծք ու գութան դրսող գիւղացիներու դաւարները. Ջխուրէն եկողները կը պատմեն Թէ Ջխուրի դաշտը սատկած կենդանիներու լէշերով ծածկուեր է և սատկածներու Թիւը մօտաւորապէս 7-800ի կը հասնի. միայն Երշտերի և Դաշտի արեւմտեան կողմ գտնուող քրտաբնակ Ցաշ-Մանուկ (Խաչ-Մանուկ) գիւղերու մէջ 200ական տաւար (եզ, կով, գոմէշ) սատկեր է, Առաքելոց վանքն ալ 5-6 տաւարով իր բաժին ունեցաւ։

Համաճարակը հնձելով կ'առաջանայ և անոր դէմ ռամիկ ժողովուրդը կռուելու ոչ մէկ հնարաւորութիւն ունի. չկայ անասնաբոյժ մը որ դեղ ու դարման հասցնէ եւ ոչ կառավարութիւն որ հրահանգ տայ սատկածներու դիակը Թաղել, վարակուածները զատել լուսաւոր, մաքուր և տաքուկ ախոռներու մէջ ևն.։ Ցաւալի է ըսել, որ մեր գիւղատնտեսները՝ Պ. Պ. Ջաւարեան և Մ. Խարախանեան իրենց տեղերնէն չը շարժեցան, բարի խօսք մը ըսելու խեղճ գիւղացիին, որովհետեւ մէկն այնքան մխրճուած է Մշոյ ազգ. գործերուն մէջ, պարապ ժամանակ չկրնար գտնել այդպիսի չնչին! բաներով զբաղելու. միւսն ալ Միացեալի վարժարանին պաշտօնեայ ըլլալով, իր շրջանէն դուրս չկրնար ելլել։

*** Քրիստոնեաներու զինահաւաքութիւնը խօսքէն գործի փոխուած կ'երեւի. անցեալ շաբթուն Բաղէշէն այս տեղ բերին 25-30 հոգի նորագիր զինուորցուներ [illegible] մէջ պահելէ վերջ յաջորդ առաւօտուն ճամբայ հանեցին։ Ո՞ւր կը տանէին, չկրցանք իմանալ. միայն Թէ ժողովուրդը բերնէ բերան կը խօսէր Թէ Պոլիս և Սելանիկ կը տանին. այսօր ալ այստեղ Թէզգէրէներ բաժնեցին և անմիջապէս ձեռնարկեցին քաղաքամէջի 302 և 303 տարւոյ զինուորցուները հաւաքել և զօրանոց լեցնել. դուցէ գիւղերանց զանոնք ալ քշեն. այսպէս հայ զինուորը կը տարուի հեռու իր բնագաւառէն, տունէն ու տեղէն օսմ. հայրենիքի մէկ ծայրը, օսմ. հողը պաշտպանելու հայրենեաց Թշնամիին դէմ. ըսելիք չունինք ասոր, բայց արդեօք Հայոց Ս. Պատրիարքը ազգ. իշխանութիւններ և օսմ. Խորհրդարանի երեսփոխանները բան մը [illegible] հայ զինուորին համար։

*** Երկուշաբթիէ ի վեր կառավարութիւնը սկսած է գրել ժողովրդեան ձիերը և գիւղացիներու սայլերը. ժողովուրդը այլ ընդ այլոց մեկնութիւններ կուտայ ձիերու եւ սայլերու այս ցուցակագրութեան դէմ նշան կը համարէ։

*** Այսօրուս տեղս հասան Ալխալթէն 80 և Մանազկերտէն 110, ընդամենը 200ի չափ Նորակոչ զինուորներ և տեղաւորուեցան վրաններու տակ. կը լսենք որ Խուլք և Սասնոյ շրջանի մէջ ալ սկսեր են հայ զինուորցուները զէնքի տակ կոչել, չնայած որ անդին զանոնք շրջապատող Բաղրանցի, Բանդըկանցի և Սասնցի քիւրտ աշիրէթները իրենց զինեալ վիճակը շարունակելով հանդերձ, զօրք ալ չեն տար, իբրեւ Թէ օսմ. հողի մէջ չապրէին։

Մուշ — ՏԱՐՕՆՑԻ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԴԱՒ ԵՒ ՀԱԼԱԾԱՆՔ

Անաւասիկ Կեդրոնական Վարժարանի ուսուցիչներէն Պ. Յ. Յակոբեանի բողոքագրին պատճէնը որ ուղղուած է Խնամակալութեան եւ որուն կ'ակնարկէինք երէկի մեր խմբագրականին մէջ.

Պատ. Խնամակալութեանդ հրաւէրով ընդունած էի Ազգային Կեդր. Վարժարանի պատմութեան դասախօսութեան պաշտօնը, և երբ սեպտ. 1ին վարժարանը բացուեցաւ, տնօրէն Պ. Նալպանտեանի դիմեցի ժամանակացոյցի կարգադրութեան համար և յայտնեցի Թէ երկուշաբթի, երեքշաբթի, հինգշաբթի և ուրբաթ առաւօտները տրամադրելի ժամեր ունիմ Կեդրոնականի մէջ ստանձնած դասերուս համար. Պ. Նալպանտեան իր սովորական ձգձգումներով ու հակասական առարկութիւններով յետաձգեց ժամանակացոյցի [illegible] սեպտ. 11)24 շաբաթ առաւօտ, երբ յայտնեց Թէ երկուշաբթի ժամը 9-12 կ. Ա. և ուրբաթ ժամը 1-4 կ. Ե. նշանակած է իմ դասերս, և մնացեալ ժամերուն համար վերջէն կարգադրութիւն մը պիտի ընէ, միեւնոյն ժամանակ յայտնելով Թէ չատ մը ուսուցիչները դեռ դասի սկսած չեն և ժամանակացոյցը քանի մը շաբաթէն հազիւ Թէ կարելի պիտի ըլլայ կանոնաւորել։

Ինչպէս դէպքերը ցոյց տուին, դասաժամերս երկուշաբթի և ուրբաթ նշանակելը Պ. Նալպանտեանի կողմէ կանխամտածուած ենթրիքի մը արդիւնքն էր։ Սեպտ. 13 երկուշաբթի օրը տօն էր և Պ. Նալպանտեան գիտէր որ այդ օրը չպիտի կրնայի դասախօսել, և հետեւաբար կը մնար ուրբաթ սեպտ. 17 կէսօրէն վերջը, երբ Քաղաքական Ժողովն ալ բաց սովորականին գումարուած կ'ըլլար Գալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, և յարմար [illegible] էր իր [illegible] դասը լարել իր պաշտօնին նուիրուած պաշտօնակցի մը դէմ։

Նշանակուած օրը ուրբաթ սեպտ. 17 կէսօրէն վերջ ժամը 12.50 Կեդրոնական վարժարանն էի։ Ուսուցչանոց կը գտնուէր դպրոցին նոր հսկող Պ. Սարգիսեան, որմէ խնդրեցի որ իմ օրագրութեանս տետրակը տայ. պատասխան առացայ Թէ դեռ պատրաստ չէ՛, սակայն չուտով պատրաստելով զայն պիտի յանձնէ։ Քիչ յետոյ դպրոց եկաւ Ֆրանսերէնի ուսուցիչ Տիար Միհրան Ցովհաննէսեան, և հսկողէն խնդրեց որ տնօրէնին իմացնէ իր գալուստը։ Պ. Նալպանտեան լուր կը ղրկէ որ երկուքս ալ սպասենք իր գալուն։ Վերջապէս Պ. տնօրէնը կուգայ և բարեւելէ յետոյ, ինծի ուղղելով իր խօսքը կ'ըսէ.

—«Դասի սկսելէ առաջ Սրբազան Պատրիարքը ձեզ տեսնել կուզէ։»

—«Բայց Պ. տնօրէն, կը պատասխանեմ, դասը սկսելուն միայն մէկ վայրկեան կայ, կարծեմ Թէ լաւ կ'ըլլար որ դասերս աւարտելէ յետոյ տեսնէր Նորին Սրբազնութիւնը։»

—«Ո՛չ, ան հիմա տեսնել կուզէ ձեզ։

—«Շատ աղէկ, կը պատասխանեմ և կը դիմեմ դէպի Խորհրդարանը, ուր Քաղաքական Ժողովը գումարուած էր։ Պատրիարքարանի պաշտօնեաներէն մէկուն հետ լուր կը ղրկեմ Սրբազան Պատրիարքին, յայտնելով Թէ պատրաստ եմ իրեն ներկայանալու։ Սրբազանը յիշեալ պաշտօնէին միջոցաւ կը պատասխանէ՝

—«Ես զինքը տեսնել ուզած չեմ։»

Կը վերադառնամ դպրոցը, երբ արդէն դասը սկսած էր և Պ. տնօրէնը Տիար Միհրան Ցովհաննէսեանի հետ առաջին դասարան կը գտնուէր։ Քաղաքավարութեան համար քիչ մը կը սպասեմ, որպէսզի Պ. Նալպանտեան Ա. դասարանէն դուրս ելնէ։ Նոյն միջոցին Դրդ դասարանի աշակերտ Գուրգէն Թահմազեան ինծի կը մօտենայ և ազնուօրէն կը հարցնէ.

—«Պատմութեան դասի պիտի գաք, անանկ չէ՞։

—«Այո՛», կը պատասխանեմ, և ուսանողը գոհունակութեան նշան մը ցոյց [illegible]

Կը նկատեմ որ Պ. տնօրէնը Ա. դասարանէն գիտմամբ դուրս ելնել չի ուզեր, որպէսզի ես դպրոցի սրահին մէջ սպասեմ և դասարանը չմտնեմ։

Առաջին դասարանը կը մտնեմ և Պ. Նալպանտեանէ կը խնդրեմ որ վայրկեան մը դուրս ելնէ։ Երբ դասարանէն միասին դուրս կուգանք, կը հաղորդեմ իրեն Թէ Սրբազան Պատրիարքը կ'ըսէ Թէ զիս տեսնել ուզած չէ՛։

—«Կը սխալիք... Թիւրիմացութիւն մը կայ... դուք անձամբ Պատրիարքը տեսէք... ան ինծի անձամբ ըսաւ որ ձեզ տեսնել կուզէ...։ Պ. տնօրէնը անկապակից խօսքեր կ'ընէ դողդղալով։

—«Ո՛չ, կը պատասխանեմ, ես վստահ եմ Թէ Սրբազան Պատրիարքը զիս տեսնել ուզած չէ՛, հետեւաբար ես հիմա դասարան կը մտնեմ։

— Վայրկեան մը հոս սպասեցէք, ես Սրբազանին երթամ և ձեզ անմիջապէս լուր կը ղրկեմ»

Կը կրկնեմ որ կրկին իր նպատակն է ինծի դպրոցի նրբանցքներուն մէջ սպասցնել, և առով յոռի տպաւորութիւն մը գործել աշակերտներու մաքին վրայ։

Անմիջապէս իրմէ յետոյ սանդուխներէն վար կիջնեմ և տեսնէն կը տեղեկանամ որ Պ. Նալպանտեան փոխանակ Սրբազան Պատրիարքին երթալու տնօրէնութեան սենեակը մտած է։

Տեսչարանի դուռը կը զարնեմ և ներս կը մտնեմ ըսելով՝

— Պ. Նալպանտեան, ինչո՞ւ դուք Ս. Պատրիարքին չգացիք և ինչո՞ւ հոս նստած էք։

Կը տեսնեմ որ Պ. տնօրէնը մարելու աստիճան կը դողայ, գոյնը նետած է, շրթունքները հազիւ Թէ կը շարժին, և սեղանին վրայ Թուղթի մը վրայ գրած է. «մեծ յուզում կը տիրէ»։

— Կը հասկնամ, Պ. Նալպանտեան, դուք խաղի ելած էք։ Սուտ խօսեցաք, ըսելով Թէ Ս. Պատրիարքը զիս տեսնել կ'ուզէ։ Դպրոցին մէջ յուզում չկայ։ Ես յանձնառութիւն մը ունիմ Կեդր. վարժարանի [illegible] կատարելու համար։ Ես՝ հիմա դասի կ'երթամ, իսկ դուք ամբողջացուցէք ձեր [illegible] նամակը և ղրկեցէք Ս. Պատրիարքին։ [illegible] կը բողոքեմ ձեր վարմունքին դէմ։

Պ. Նալպանտեան ասոր կը պատասխանէ.

— Ամերիկայի մէջ ուրիշին գրածը չեն կարդար, այնպէս չէ՞։

— Այո՛, Պ. Նալպանտեան, կը պատասխանեմ, Ամերիկայի մէջ իմ ճանչցածս անձինք չեն ստեր, չեն կեղծեր։

Անմիջապէս քայլերս կ'ուղղեմ դէպի դասարանը։ Պ. Նալպանտեան ոտքի կ'ելլէ, մինչեւ սանդուխը ետեւէս կուգայ, և մինչեւ իսկ փորձեր կ'ընէ Թեւէս բռնելու, որպէս զի զիս արգիլէ, և աղմուկով մը կը պոռայ.

— Ես որպէս տնօրէն՝ ձեզ կ'արգիլեմ դասարան մտնել։

— Իսկ ես Խնամակալութենէն հրաւիրուած եմ պաշտօնավարելու, և Խնամակալութեան կուտամ իմ պատասխանս, [illegible] լու։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (40)

ԸՆՏԱՆԻՔ, ՊԱՏԻՒ, ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

(ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԲԱՐՔԵՐ)

ՀԵՂԻՆԱԿ՝
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳԼՈՒԽ ԵՕԹԵՐՈՐԴ

Այն ատեն ընդհանուր, լռութեան մէջ, ձայն մը բարձրացաւ.

— Ե՛ս ըսի որ այդ կնիկն ու երիտասարդը անմեղ են։

Խօսողը Սերգիսն էր։

Հաճի Թօմիկ անծանօթ երիտասարդին նայեցաւ, զայն աչքովը վերէն վար չափեց, յետոյ խօսքը միւսներուն ուղղելով հարցուց.

— Ո՞վ է աս միւսիւն...։

Միւսիւ բառը արտասանած էր ամենախորին արհամարհանքի շեշտով մը։

Սերգիս որ ո՛չ Թէ կռուել՝ այլ հաշտ երթալ կ'ուզէր գինեպանին հետ, հանդարտութեամբ պատասխանեց.

— Այս բարեկամները չեն գիտեր ո՛վ ըլլալս, անոնք ալ զիս քիչ մը առաջ ճանչցան, արդէն քանի մը օր է Պոլիս հասնիլս... ես Գարեգինի դպրոցական ընկերն եմ, այսինքն՝ այն երիտասարդին որ անմեղ տեղը կը զրպարտուի. եկո՛ւր նստինք և առանց բարկութեան իրարու միտք հասկնանք։

— Այո՛, այո՛, նստէ՛ նայինք, հաճի Թօմիկ, ըսին ներկաները Սերգիսի սեղանին քով տեղ բանալով։

Գինեպանը նստաւ և Սերգիս կրկին իր պաշտպանողականը սկսաւ այն համեղ կերպով որով քիչ մը առաջ խօսեր էր միւսներուն։ Երբ խօսքը աւարտեց, հաճի Թօմիկին դարձաւ և ըսաւ.

— Ես իմ գիտցածներս, այրի կնոջ ու Գարեգինի մասին մէկիկ մէկիկ պատմեցի, հիմա դուն քու գիտցածներդ ըսէ նայինք։

Գինեպանը, ինչպէս յայտնի է, ոչ մէկ բան մը չէր գիտեր իր զոհերուն մասին, միայն Ղուկաս էֆէնտիին ամբաստանութիւնը կար մէջտեղ, ուստի մէկէն չկրցաւ պատասխանել, վարանում մը ունեցաւ, ինչ որ չվրիպեցաւ ներկաներուն ուշադրութենէն, որոնցմէ մին նոյնիսկ, անհամբեր, ըսաւ.

— Խօսէ՛ նայինք հաճի Թօմիկ աղա, դուն ուրկէ՞ իմացար այդ կնոջ անբարոյական ըլլալը։

— Բերայի Աղքատախնամին մեծը, Ղուկաս էֆ. Կէլկէթեանը կանչեց ինծի և ան ըսաւ որ ասանկ կնիկ մը կայ մեր Թաղը, իրենք քններ իմացեր են, պատասխանեց գինեպանը։

Այս յայտնութիւնը չզարմացուց երիտասարդը որ արդէն Գարեգինէն իմացած էր Ղուկաս էֆէնտիի շահատակութիւնները։

Եւ ահա՛ վիճաբանութիւնը վերսկսաւ, չատեր կ'ըսէին որ հարկ էր այդ Թուղթը ստորագրելէ առաջ իրենք քննութիւն մը ընէին, փոխանակ միայն Ղուկաս էֆէնտիի մը խօսքով ճամբայ ելլելու, մանաւանդ որ այդ մարդը կ'երեւայ Թէ յայտնի հակառակութիւն մը ունէր Գարեգինի դէմ, ինչպէս Սերգիս իրենց բացատրած էր։ Սիմոն աղա որ կուտար այդ գիտութիւններուն, կը պատմէր Սաթենիկի Թշուառ վիճակը, չարաչար աշխատութիւնը անօթի չմեռնելու համար իր եօթը տարեկան աղջկան հետ, որ նոր հիւանդութենէ ելած էր։ Եւ հիմա որ այս ստորագրութիւններուն յենլով՝ զինքը պիտի նետէին ձիւն ձմեռ եղանակին, առանց մէկ փարայի, ի՞նչ պիտի ըլլար այդ Թշուառ կնոջ ու աղջկան վիճակը։ Միթէ մեղք չէ՞ր այսպէս հալածել անօգնական կին մը, որ յայտնապէս զոհ կ'երթար հարուստի մը անխիղճ հակառակութեան։ Ի՛նչ պէտք էր իրենց, պարկեշտ գործաւորներ, ճակտերնուն քրտինքովը ապրող մարդեր, որ գործիք ըլլային անոր...

— Ես եթէ այդ Թուղթը ստորագրած ըլլայի, եղբայրակցաց աստղնագործ Սիմոն, ա՛լ գիշերը հանգիստ քուն չպիտի ունենայի, կերած հացս կոկորդէս վար չպիտի երթար, խմածս հարամ պիտի ըլլար։

Այս խօսքերը խորապէս յուզեցին գինեպանը, որ Թէեւ բարեմտութեամբ և համոզումով գործած էր, բայց հիմա կը զղջար ըրածին։ Իրա՛ւ, պէտք էր որ անձամբ, տեղւոյն վրայ քննութիւն մը կատարէին և կուրօրէն հաւատք չընծայէին Ղուկաս էֆէնտիի խօսքերուն։ Հիմա մէկիկ մէկիկ կը յիշէր իր տեսակցութեանց միջոցին էֆէնտիին խօսքերը որոնք ատելութեան և հակառակութեան դրոշմը կը կրէին։ Նոյնիսկ, քիչ մը առաջ, երբ ստորագրութիւններով ծածկուած հանրագրութիւնը ներկայացուցեր էր Ղուկաս էֆէնտիին, վաճառականը տրտմալարդ ուրախութիւն մը ցոյց տուեր էր, կրկին լուտանքներ տեղացեր էր Գարեգինի հասցէին... «ան չափիրճը սիւրկիւն ալ ընել պիտի տամ իշալլահ» գոչեր էր ու քսակը հանելով կրկին 3 ոսկի տուեր էր հաճի Թօմիկին։

— Եթէ պարզապէս մեր աղէկութեան համար այդ կնոջ ետեւէն ինկած է, կը մտածէր գինեպանը, ինչո՞ւ համար այդքան կիրքով կը խօսէր և երիտասարդին մասին, յետոյ ինչո՞ւ այդպէս առատօրէն կը վարձատրէր զինքը։ Ի՛նչ պէտք ունէր գրպանէն դրամ ծախսելու հեռաւոր Թաղի մը մէջ անբարոյական կին մը տունէն վտարելու համար։ Բոլոր այս բաները կը պղտորէին իր միտքը և այդ ընդունած դրամը այժմ անհելի կերպով կը տանջէր զինքը։ Պահ մը խորհեցաւ, ետ դառնալ, երթալ Ղուկաս էֆէնտին գտնել և Թուղթը ետ պահանջել, բայց յետոյ ինքնիրեն մտածեց որ աւ-հօգաբար չպիտի տար և պարապ տեղը պզտիկ պիտի մնար։

— Էյ, ի՞նչ պիտի ընենք հիմա, հաճի Թօմիկ աղա, ըսաւ ներկաներէն մէկը... տեսա՞ր մի գլխերնուս բերած փորձանքդ... աս լաւ խօսքերէս ետքը, ես ալ հանդստութիւնս կորսնցուցի գնաց...

— Վա՛յ, չունչանըրդը անապա ինձի օյնըր բերաւ այդ Ղուկաս էֆէնտին, գոչեց գինեպանը որ կամաց կամաց կը բորբոքէր վաճառականին դէմ։

Ամենը ուշ էր սակայն և յաճախորդները մէկիկ մէկիկ կը մեկնէին հաշիւնին մաքրելով և իրարու խոստանալով «վաղը դարման մը մտածելու»։

Սերգիս, իր կարգին, ոտք ելաւ մեկնելու համար, սակայն հաճի Թօմիկ արգիլեց զինքը։

— Դուն նստէ՛, միւսիւ, քեզի հետ քիչ մը խօսիլ կ'ուզեմ, ըսաւ.

Սերգիս ամենայն հաճութեամբ նըստաւ։

Երբոր ամէնքը հեռացան, հաճի Թօմիկ աշկերտին նոր շիշ մըն ալ բերել տուաւ և երիտասարդին ու իր գաւաթները լեցնելէ ետքը, ըսաւ.

(ՇԱՐՈՒՆԱԿԵԼԻ)

Ալ պարզ էր ինծի համար թէ Պ. Նալբանտեանի չարաթներ առաջ յայտարարած «աշակերտական ցոյցը» տեղի կունենար իմ դէմս, սակայն ո՛չ թէ աշակերտներու կողմէն այլ Ժընեվի համալսարանէն «ի պէտս արեւելցոց» ճախարակեալ կեդրոնական վարժարանի անկարգապահ Տը Նորէն Պ. Մարտիրոս Նալբանտեանի կողմէն։

Դպրոցի մէջ ո՛չ մէկ շշուկ, ո՛չ մէկ ձայն կար։ Դրդ. դասարանը կը մտնեմ, աշակերտները ոտքի վրայ կ'ընդունին զիս, և ամանց դէմքին վրայ բարեկամական արտայայտութիւն մը կ'երեւի։ Ամբողջ աշակերտները ներկայ էին, և մինչեւ իսկ այն մէկ երկու աշակերտները որոնք պետական վարժարան պիտի երթան հոկտեմբեր ամսուն, դասարանին մէջն էին։

Անվրդով, դասախօսութեանս կըսկսիմ։ Կը խօսիմ պատմական բարեշրջումի և տնտեսական պայքարի մասին, և կը բացատրեմ այն անցման շրջանը որ տեղի կունենար միջին դարէն նոր դարը։

Հազիւ թէ տասը վայրկեան խօսած էի, ահա՛ կը տեսնեմ որ դպրոցին տնօրէնը Պ. Պօղոս կանգնած է դասարանին դրան առջեւ։ Կանտեսեմ զինք քանի մը վայրկեան։ Ան դուռը կը զարնէ։ Անձամբ դուռը կը բանամ, և կը հարցնեմ՝ «ի՞նչ կուզեք»։

— Նալպանտեան էֆ. կ'ըսէ թող վար գայ»։

— Նալպանտեան էֆ.ին ըսէք որ դասը վերջացնելէ յետոյ կուգամ։ Տնօրէնը կը հեռանայ։

Քիչ յետոյ տնօրէնը նորէն կ'երեւի։ Բաւական ատեն չտեսնելու զարնելէ յետոյ նորէն դուռը կը բանամ և միեւնոյն հրաւէրը կը լսեմ։

— Շուտով դասս կը վերջանայ, կուգամ։

Կ'անցնի բաւական ատեն, տնօրէնը նորէն դասարանին դրան վրայ կը կանգնի։ Եւ այս անգամ կ'ըսէ.

— Քաղաքական Ժողովի կողմէն Լեւոն էֆ.ն եկած է և կը խնդրէ որ վար գաք։

— Թող հինգ վայրկեան սպասէ, կ'ըսեմ և դասս կը շարունակեմ։

Հինգ վայրկեան յետոյ տնօրէնը նորէն կուգայ և կը հաղորդէ որ Լեւոն էֆ. կը խնդրէ որ տնօրէնութեան սենեակը երթամ։

— Թո՛ղ սպասէ քանի մը վայրկեան, կ'ըսեմ, մտածելով թէ ժամը վերջանալու մօտ է, եւ ես ժամանակ պիտի ունենամ Քաղաք. Ժողովի ներկայացուցիչը տեսնելու։

Բաւական ժամանակ անցնելէ յետոյ, երբ ժամը արդէն լրանալու մօտ էր, դասարանի դրան կը մօտենան Պ. տնօրէնն ու Քաղաքական Ժողովի քարտուղար տիար Լեւոն Քիւրքճեան։

Տիար Քիւրքճեան դասարանի դրան առջեւ գալով կ'ըսէ.

—Քաղաքական Ժողովի կողմէ կուգամ, ձեր խնդրոյ մասին Քաղաքական Ժողովը բանակցութեան մէջ է Խնամակալութեան հետ, հետեւաբար կը խնդրուի որ ձեր դասերը ընդհատէք մինչեւ այդ բանակցութեանց ելքը, (վերջէն տեղեկացի որ Խնամակալութեան և ո՛չ մէկ անդամը Ղալաթիոյ եկեղեցւոյ շրջաբակին մէջ չէր գտնուեր։ Ի՞նչ բանակցութիւն էր այդ)։

Ի յարգանս Քաղաքական Ժողովի դասը կը դադրեցնեմ, կրկին վերադառնալով դասարանը, ուսանողներէն կը խնդրեմ որ ներողամիտ գտնուին կարճ ատր պատճառով մը դասս ընդհատած ըլլալուս համար, սակայն կ'աւելցնեմ «այս դասը պիտի շարունակուի»։ Մնաք բարով կ'ըսեմ ու կը մեկնիմ և ուսանողները ետքի կ'ելլեն։

Ուղղակի կը դիմեմ Քաղաքական Ժողովին և կը բողոքեմ ըսելով.

«Երբ վերջին անգամ Պատ. Ժողովին ներկայացայ, դուք ինծի ըսիք թէ որ [illegible] ռաջարկած չէ՛ հրաժարիլ և հրաժարեցուցած է, դուք պաշտօնի վրայ կը մնաք. հիմա՛ ի՞նչ իրաւունք ունիք, երբ ես խաղաղօրէն կը դասախօսեմ, մէկը ղրկել և առաջարկել որ դասս ընդհատեմ։

Քաղաքական Ժողովի օրուան ատենապետ տօքթ. Սեղբոսեան էֆ. իրաւունք կուտայ ինծի, բայց չքմեղանք կը յայտնէ, ըսելով թէ Քաղաքական Ժողովը նոյն ժամուն տնօրէն Պ. Նալբանտեանէն ստացած է երկիւղատու երկտող մը, որուն մէջ ըսած է՝ բոլոր դասարաններու մէջ մեծ յուզում կը տիրէ պատմութեան դասատուին դէմ...։

— «Կը բողոքեմ սուտ դէմ, ակնյայտնի էնթրիգ մըն է այդ, երբ քառորդ ժամ դասախօսեցի, ո՛չ մէկ յուզում տեսայ, ընդհակառակն աշակերտները ուշադրութեամբ նօթ կ'առնէին։

— «Կընդունիմ որ խաղ մըն է սարքած, կ'ըսէ ատենապետ էֆ.ն և կ'աւելցնէ՝ այդ խաղին միայն դուք չէ որ զոհ գացած էք այլ և մենք։

Ժողովը քարտուղար Քիւրքճեան էֆ.էն ալ կը ստուգէ որ ան ալ դասարանը խաղաղ վիճակի մէջ գտած է։

Ժողովականներէն Սրամ էֆ. Հալաճեանի դառնալով կ'ըսեմ.

— «Հալաճեան էֆ., ասիկա դաս մը չէ՞ ինծի դէմ։

— «Այո՛ դաս մըն է, կը պատասխանէ Հալաճեան էֆ. և դուք իրաւունք ունիք բողոքելու»։

Ժողովականները միաձայնութեամբ կը պահանջեն որ գրաւոր կերպով բողոքս ներկայացնեմ ժողովին։ Այս հրաւէրին ի պատասխան, կը յայտարարեմ թէ օրէնքով ես պարտաւոր եմ իմ բողոքս ուղղել Կեդրոնական Վարժարանի Խնամակալութեան, որմէ ես պաշտօնի կոչուած եմ։ Քաղաքական Ժողովը արդար կը գտնէ իմ այս փաստս, և կը թելադրէ որ Խնամակալութեան ուղղեալ բողոքագրին մէկ պատճէնը իրեն ղրկեմ, ինչ որ կատարած եմ արդէն։

Սրբազան Պատրիարքին կրկին խօսք ուղղելով, կը խնդրեմ որ ըսէ թէ Նորին Սրբազնութիւնը Պ. Նալբանտեանի ըսա՞ծ էր արդեօք թէ զիս տեսնել կ'ուզէ, դասէ սկսելէ առաջ։

Սրբազան Պատրիարքը կը պատասխանէ թէ ինքը երբեք լուր ղրկած չէր որ ես իրեն ներկայանայի։

Ժողովին ուշադրութիւնը կրկին ու կրկին հրաւիրեցի Կեդրոնական Վարժարանի գլուխը գտնուող տնօրէնին այս ստախօսութեան վրայ։

Արդ, պատմելով Պ. Խնամակալութեանդ, այս գայթակղալի միջադէպը որ կ'ապացուցանէ տնօրէն Պ. Նալբանտեանի դաւադրութիւնը ընդդէմ ձեր կողմէ նշանակուած մէկ դասատուին, կը բողոքեմ տնօրէնին այս ընթացքին դէմ, որ կը բռնանայ վնասել իմ թէ՛ բարոյական և թէ նիւթական շահերուս մէջ, և կը պահանջեմ որ առանց հրաժարելու արտօնեալ ըլլամ ո՛և է դասարան չմտնել մինչեւ այն օրը որ Խնամակալութիւնը հարկ եղած տնօրինութիւններն ընելով յաջողի ապահովել զիս այսպիսի էնթրիգներու վերակրկնումին դէմ։ Հա՞րկ է արդեօք աւելցնել թէ այսպիսի դէպքեր յառաջ պիտի բերեն օր մը վարժարանին կործանումը։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

3/20 սեպտ. 1910

ԲՈՐԹՈՒԿԱԼԻ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՌԺԱՄԵԱՅ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԹԱԳԱՒՈՐԸ ՄԷՋՏԵՂ ՉԿԱՅ

ԱՐԻՒՆԱԼԻՑ ԿՌԻՒՆԵՐ

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԸ ՔԱՆԴՈՒԱԾ

Դէպքերը գահավէժ արագութեամբ իրարու կը յաջորդեն Լիզպոնի մէջ, որ հանրապետականներուն լիազօր իշխանութեան տակ կը գտնուի այս միջոցիս։ Բորթուկալի մայրաքաղաքին մէջ հանրապետականները կատաղի կռիւներ կը մղեն, արքայական կուսակիցները բոլորովին ջախջախելու համար։ Հաղորդակցութիւնները կտրուած ըլլալով, որոշ ու մանրամասն լուրերը կը պակսին։ Բայց ստոյգ է որ, հանրապետականները, կացութեան տիրացած, առժամեայ կառավարութիւն մը կազմած են արդէն, և ժողովուրդն ալ խանդավառութեամբ ընդունած է հանրապետութեան հռչակումը։ Սակայն չափազանցութիւն պիտի ըլլայ ենթադրել թէ Բորթուկալի արքայական տունը բազմաթիւ կուսակիցներ չունի։ Արքայականները, անպատրաստ, յանկարծակի եկած են հանրապետականներու զօրեղ կազմակերպութեան առջեւ, որոնք ամէն բան աչք առած են, իրենց գաղափարներու յաղթանակը ապահովելու համար։ Արքայական գերդաստանին անդամները հանրապետականներուն ձեռքը անցած չեն, իսկ Մանուէլ թագաւորին ո՛ւր ըլլալը յայտնի չէ։ Բորթուկալի երբեմնի վեհապետին հեռքը կորսուած և արքայական պալատն ալ քանդուած է։ Աւասիկ երէկ հասած նորագոյն հեռագիրները Բորթուկալի դէպքերուն վրայ.—

⁂ Լաքորունայի մէջ խարսխած Իբերիկա շոգենաւը, հոկտ. 6ին Քաբօ Պյանֆօ շոգենաւէն ստացած է անթել հեռագիր մը, որուն համաձայն, Բորթուկալի արքայական պալատան ռմբակոծումը շարունակուած է մինչեւ իրիկուան ժամը 4։ Պալատը քանդուած է։ Լիզպոնի մէջ ելեկտրական լուսաւորութեան ու երկաթուղիի եւ հեռագրի հաղորդակցութիւնները ընդհատուած են։

⁂ Լիզպոնէն կը հեռագրեն.— Առժամեայ կառավարութիւն մը կազմուեցաւ, և յայտարարութիւն մը կը հրաւիրէ ժողովուրդը յարիլ հանրապետութեան։ Բոլոր կառավարիչները պաշտօնանկ եղան, և կըսպասուի որ պատերազմական վիճակ հրատարակուի։ Արքայական ընտա[illegible]եայ կառավարութեան նախագահ Պ. Թէոֆիլ Պրակա տէրութեանց արտաքին գործոց նախարարներուն ուղղեց հեռագիր մը, ծանուցանելով թէ հանրապետութիւն հռչակուած է և առժամեայ կառավարութիւն մը կազմուած։ Հեռագիրը կ'ըսէ թէ կառավարութիւնը կ'երաշխաւորէ կարգ կանոնը ու հանրային ապահովութիւնը։

⁂ Առժամեայ կառավարութիւնը սապէս կազմուած է.— Թէոֆիլ Պրակա՝ նախագահ առժամեայ կառավարութեան, Պ. Մաքատօ՝ արտաքին գործոց և Պ. Ալմէյտա՝ ներքին գործոց, Պ. Պարօթօ՝ պատերազմական, Պ. Ամէրօ Կօմէզ՝ ծովային, Պ. Ալֆօնս Քօսթա՝ կրթական նախարար։ Բորթուկալի առժամեայ կառավարութիւնը, Պ. Թէոֆիլ Պրակայի նախագահութեամբ, անուանած է նահանգներու կուսակալները։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Մաքատօ ծանուցած է օտար տէրութեանց թէ Հանրապետութիւն հռչակուած է, յայտարարելով որ օտարներու կեանքն ու ինչքը կատարելապէս պահպանուած են։ Առժամեայ կառավարութիւնը կը շարունակէ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել ամէն պատահականութեանց առջեւ, որովհետեւ Լիզպոնի մէջ և շրջակաները գտնուող զինուորներուն մէկ մասը տակաւին կատարելապէս յարած չէ նոր կառավարութեան։ Այս զօրքերը ամրացեալ խրամատներ գրաւած են։

⁂ Գերմանիոյ մարտանաւ չպիտի ղրկէ, ցորչափ վտանգի տակ չգտնուին Բորթուկալաբնակ Գերմաններուն կեանքն ու ինչքը։ Ֆրանսա ալ մարտանաւ չպիտի ղրկէ։ Թայմզ կ'ըսէ թէ Անգլիա մարտանաւ կը ղրկէ Բորթուկալ ո՛չ թէ միջամտելու, այլ պաշտպանելու համար Լիզպոնի մեծաթիւ անգլ. գաղութը։ Անգլիական մամուլը ընդհանրապէս նպաստաւոր է բորթուկալեան յեղափոխութեան։ Սպանիա Բորթուկալ կը ղրկէ Նումանսիա յածանաւը։

⁂ Լիզպոնէն կը հեռագրեն թէ ամբողջ քաղաքը զարդարուած է հանրապետական դրօշներով։ Խանդավառութիւնը շատ մեծ է։ Բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուած և նախկին նախարար մէկ քանի երեսփոխաններ սպաննուած են։ Մարտանաւեր ղրկուած են բորթուկալեան ջուրերը։ Դարձեալ Լիզպոնէն հետեւեալը կը հեռագրեն Ռուէթէրի.— «Իրիկունը ժամը 6ին, Ամելիա զրահանաւը բաց ծով ելաւ, իր մէջ ունենալով Ինֆանդ Ալֆօնսօն, Օբորթոյի դուքսը, որ քաղաքէն նստած էր նաւ։ Կ'երեւայ թէ զրահանաւը Բենքէյէն կամ Երիսիրայէն պիտի առնէ արքայական ընտանիքին միւս անդամները։

⁂ Լիզպոնէն հոկտ. 5 կէսօրուան թուականով հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Ռուէթէր.—«Մարտանաւերը ապստամբներուն կողմն անցնելով կրակ բացին քաղաքին, մասնաւորապէս նախարարական շէնքերուն և Նէսէսիտատէս պալատան վրայ, մեծ վնաս պատճառելով անոնց։ Պալատան եկեղեցիին աշտարակը քանդուեցաւ։ Սպաննուածներուն թիւը 100 կը հաշուուի, իսկ աւելի շատ են վիրաւորեալները։ Մանուէլ թագաւոր միշտ անվնաս կը գտնուի Նէսէսիտատէս պալատան մէջ, իսկ մայր-թագուհի Ամելիա և Մարի-Փիա կը գտնուին Սինդրա։ Կ'ըսուի թէ ապստամբները պարտուելով կը քաշուին դէպի Մօրանթօ, Լիզպոնի մօտ։»

⁂ Լիզպոնէն կը հեռագրուի թէ Մանուէլ թագաւորը և մայրը՝ Ամելիա թագուհին Վաֆրայի վանքը կը գտնուին Լիզպոնի մօտ։

⁂ Սպան. արտաքին գործոց պաշտօնատունը լուր ստացած է թէ Տօմ Ալֆօնս, Ամելիա մայր թագուհին և Մանուէլ թագաւորը կը գտնուին Ամելիա զրահանաւուն մէջ։ Բորթուկալեան լրագիրներու թղթակից Պ. Քարվալօ լուր ստացած է թէ թագաւորը փախած է Քասքասի դղեակը, Լիզպոնէն կէս ժամ հեռու։ Սինդրայէն լուր կը տրուի թէ համալսարանական ուսանողները խմբովին գացած են Լիզպոն, ուր հանրապետական ցոյցեր կատարած են։ Ներքին գաւառներու ժողովուրդը հանրապետութեան ի նպաստ ցոյցեր կը կատարէ։

⁂ Մատրիտի քաղաքական բոլոր շրջանակներուն մէջ բուռն յուզում կը տիրէ։ Նախարարաց Խորհուրդ մը գումարուած է։ Որ և է որոշում չէ տրուած։ Նախարարութիւնը պիտի հետեւի եւրոպական միւս տէրութեանց ընթացքին։

⁂ Քաբօ Պյանֆօ շոգենաւուն մարդիկը, որ Վիկօ հասած էին Լիզպոնէն, կ'ըսեն թէ երկու մարտանաւերու նաւաղներն ու նաւարանին և բերդերուն զինուորները ապստամբած են, հանրապետական դրօշը մէջտեղ հանելով։ Ասոր վրայ, կռիւներ տեղի ունեցած են փողոցներուն մէջ, և թագաւորը գերի ինկած է։ Ցածաւորակ մը հաւատարիմ մնացած է թագաւորին, բայց միւսներուն ըմբոստութեան դէմ բան մը չի կրնար ընել։

⁂ Բորթուկալի լրագիրները կ'ըսեն թէ շարժումը սկսած է հետեւակազօրքի 16րդ գունդը, որուն օժանդակած են թնդանօթաձիգ գունդը, նաւարանին զինուորները և 5000 զինեալ քաղաքացի։ Ոստիկանութիւնը ու քաղաքապետական պահակազօրքը ես միացած են յեղափոխականներուն հետ տեղի ունեցած ամէն կռիւներու ատեն։ 50էն աւելի մեռեալ և հարիւրաւոր վիրաւոր կան։ Օբորթոյի մէջ ալ ընդհարումներ տեղի ունեցած են և 20 վիրաւոր կայ։

⁂ Լիզպոնէն եկող շոգենաւու մը ճամբորդները կը պատմեն թէ, առջի առտու ժամը 1ին, Օբորթոյի դուքսին հրամանին ներքեւ գտնուող թնդանօթաձիգ զօրագունդ մը կրակ բացած է ժողովուրդին վրայ, բայց յեղափոխականները զինքը ստիպած են անձնատուր ըլլալու։ Ռմբակոծման և հրացանաձգութեան արդիւնքը ահաւոր եղած է։ Հազարաւոր մեռեալ ու վիրաւոր կայ։ Հանրապետութեան հռչակումը անհուն ուրախութիւն կը պատճառէ ժողովուրդին։

⁂ Մատրիտի Մանանա լրագիրը հետեւեալ հեռագիրը փակցուցած է.— «Մանուէլ թագաւոր ապաստանեցաւ անգլ. դեսպանատունը։ Հանրապետութիւն հռչակուեցաւ նաեւ Քօիմպրէի, Պրակայի և Լեյթբէմոզի մէջ։ Ապստամբներուն միացող զօրքերը միայն կրնան մտնել Լիզպոն։ Մատրիտի Երեսփ. Ժողովին մէջ, պատասխանելով հանրապետական Ասքարադէի մէկ հարցումին, վարչապետ Պ. Քանալէյաս յայտարարած է թէ կառավարութիւնը Լիզպոնէն ստացած է այնքան հակասական լուրեր որ վերջնական իրողութիւն չի նկատեր հանրապետութեան հռչակումը։ Այլեւայլ գոյներու նայելով, կռիւները վերսկսած են Լիզպոն։ Եթէ նոր ռեժիմը ամրապնդուի, Սպանիա զայն պիտի ճանչնայ։ Մարտանաւեր ղրկուած են Թակօ Սպանիացիները պաշտպանելու համար։ Թէեւ զօրք չէ համախմբուած սահմանագլուխին վրայ, բայց զօրքը հրաման ստացած է պատրաստ ըլլալու ամէն պատահականութեան առջեւ։

⁂ Վիկօյէն լուր կը տրուի թէ Քաբօ Պյանֆօ շոգենաւը դարձած է այնտեղ, առանց Լիզպոն կարենալ հանելու իր ճամբորդները։ Շոգենաւը Լիզպոն ժամանած էր երեքշաբթի օր, առաւօտեան ժամը 10ին։ Նոյն պահուն մարտանաւերը կը ռմբակոծէին արքայական պալատը։ Քաբօ Պյանֆօէն կը տեսնուէին հեծելազօրքերը, որ կը յարձակէին ամբոխին վրայ։ Օբորթոյի դուքսը մասնակցած էր կռիւին և կը հրամայէր լեռնային հրետանիին, որ սակայն պարպուած է, և այն ատեն է որ յեղափոխականները գրաւած էին արքայական պալատը։

⁂ Բորթուկալեան հանրապետութիւնը ամենամեծ խանդավառութեամբ ողջունուած է։ Նուագախումբեր կը շրջէին Լիզպոնի փողոցներուն մէջ, և ժողովուրդը անոնց հետեւելով կ'երգէր հանրապետական քայլերգը։

⁂ Փօթիթ Ժուռնալի հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Լիզպոնի իր թղթակցէն. «Մաքատօ կ'արտօնէ զիս յայտարարել թէ հանրապետական կառավարութիւնը պիտի յարգէ ազգային բոլոր յանձնառութիւնները։ Քաղաքին մէջ կատարեալ հանդարտութիւն կը տիրէ։

⁂ Լիզպոնէն Լոնտոն հասած լուրերը հակասական են, և հեռագիրները կ'ենթարկուին ամենախիստ գրաքննութեան։ Հանրապետականները տէր են կացութեան։ Անգլ. կառավարութիւնը յայտարարած է թէ ինք պիտի ստանձնէ Մանուէլ թագաւորին ապահովութիւնը։

⁂ Բարիզէն կը հեռագրեն թէ Մանուէլ թագաւորին ի՛նչ եղած ըլլալը յայտնի չէ։ Անոր մասին հրատարակուած բոլոր լուրերը սխալ կը թուին։ Բորթուկալի նահանգները չեն մասնակցած շարժումին և բացի մէկ քանի քաղաքներէ, ուր Հանրապետութիւնը հռչակուած է ուսանողներուն կողմէ, երկրին միւս մասերը բոլորովին օտար մնալու երեւոյթը ունին ռեժիմին փոփոխութեան հանդէպ։

⁂ Բրազիլիոյ Հանրապետութեան նախագահը՝ Հերմէս տա Ֆօնսէքա զօրավարը, որ մէկ քանի օր առաջ Շէրպուրէն ճամբայ ելած էր բրազիլեան «Սան-Բաօլօ» զրահաւորով, և որ Լիզպոնայի նաւահանգիստը կը գտնուէր, Բորթուկալի առժամեայ նախագահ Պ. Պրակայի յայտնած է իր եղբայրակցական զգացումները նոր Հանրապետութեան համար։

⁂ Լիզպոնի մէջ երկու կողմէն մեռած զինուորներուն թիւն է 250 և վիրաւորներունը՝ 300։ Ամենէն աւելի մեռեալ կայ քաղաքապահներուն մէջ, որոնք հաւատարիմ մնացած են թագաւորին և սկիզբները ուժգնօրէն դիմադրած են։

⁂ Սպանիոյ վարչապետը հետեւեալ տեղեկութիւնները տուած է Լիզպոնի դէպքերուն վրայ.—«Երէկ գիշերուան ժամը մէկուկէսին ժողովուրդը արթնցաւ թնդանօթի 21 հարուածներէն։ Տեսնուեցան մարդիկ որ կը վազէին ամէն ուղղութեամբ, մինչ եկեղեցիներուն զանգակները կը հրաւիրէին ժողովուրդը համախմբուելու եւ քաղաքին մէկ քանի կէտերուն վրայ հրացանաձգութիւն կը կատարուէր։ Յեղափոխութիւնը պայթած էր, ու ասոր նշան էին թնդանօթի ձայները։ Կանչուած զինուորները բաժնուեցան երկու մասի, որոնցմէ մէկը անցաւ ապստամբներուն կողմը։ Կռիւը սկսաւ և բազմաթիւ մարդիկ մեռան կամ վիրաւորուեցան։ Անհնելի ռմբակոծում մը կատարուեցաւ, և յեղափոխականները գրաւեցին զինուորական թաղը, արքայական պալատան մօտ։ Թագաւորը մեկնեցաւ պալատէն շատ վտանգելի չորս անձերու հետ, որոնք զինքը ապահով տեղ մը դրին։ Կռիւը կը շարունակուի փողոցներուն մէջ»։

⁂ Բորթուկալի գաւառներէն մայրաքաղաք հասած են թագաւորին հաւատարիմ մնացած զօրքեր։ Երկու հակառակորդ կողմերուն ուժերը գրեթէ հաւասար են։ Սպանիոյ վարչապետ Պր. Քանալէյաս այնպէս կը կարծէ թէ մայր թագուհի Ամելիա մեկնած չէ Սինդրայի պալատէն։ Յեղափոխական շարժումին օժ չեն տուած գաւառները։ Մատրիտի մէջ հանդարտութիւն կը տիրէ։

⁂ Բորթուկալի նախկին վարչապետը Պրազիլիական Սան-Բաւլ զրահաւորով խոյս տուած է։

⁂ Լոնտոնէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Մանուէլ թագաւորը նստած է անգլ. Նիւէասըլ մարտանաւը, կա՛մ Անգլիա եւ կամ Ճիպրալթար երթալու համար։ Լիզպոնի կռիւներուն մէջ ամէնէն աւելի ընդդիմութիւն ցոյց տուած է քաղաքապահ զօրքը։ 100 հոգի մեռած է, իսկ վիրաւորներուն թիւը շատ մեծ է։

⁂ Ճիպրալթարէն կը հեռագրեն.— Բորթուկալեան Ամելիա զրահանաւը ժամանեց այս տեղ իրիկուան ժամը 11ին, իր մէջ ունենալով Ամելիա մայր թագուհին, Ինֆանթ Ալֆօնսօն և Օբորթոյի դուքսը։

⁂ Լիզպոնէն Մատրիտ եկած լուրերուն վրայ, հանրապետական քլէպները լուսավառութիւն կատարած են, բայց չի կարծուիր որ Սպանիոյ մէջ յաջողութիւն գտնեն հանրապետական ըմբոստական շարժումներ։

⁂ Լոնտոնի լրագիրներէն շատերը խիստ զգուշաւոր են։ Մէկ քանիները դիտել կուտան թէ յեղափոխութիւնը առաջ բերած են փոքրամասնութիւնը և բանակին մէկ մասը, բայց երկիրը, որ երկու ամիս առաջ, երեսփ. ընտրութեանց միջոցին, իր սէրը յայտնած էր թագաւորութեան, չէ մասնակցած։ Հանրապետականները 140 երեսփոխաններուն մէջ 14 աթոռ միայն շահած էին։

⁂ Բարիզի հանրապետական մամուլը խանդավառութեամբ կողջունէ Բորթուկալի յեղափոխութիւնը, իբր յաղթանակ հանրապետական դատին։ Սակայն Աքսիօն կ'ըսէ թէ Ֆրանսա պէտք է օգտուի Ժէօն Թուրքերուն վրայ ստացած փորձառութենէն, և խոհեմութեամբ պէտք է շարժի Բորթուկալցի հանրապետականներուն հանդէպ։ Լանթէռն փափաք կը յայտնէ որ լատին միւս ժողովուրդներն ալ հետեւին Բորթուկալցիներուն օրինակին։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Կրետէէն հասած լուրերու նայելով, Կրետէի մէջ կացութիւնը վրդովիչ հանգամանք մը ստացած է դարձեալ։ Հանեայի մէջ սպաննուած Հիւսէին Թրիքունաքիս անուն իսլամէ մը զատ, ուրիշ մէկ քանի իսլամներ ալ քրիստոնեաներու կողմէ գործուած ոճիրներու զոհ գացած են։ Պաշտպան տէրութեանց հիւպատոսները գործադիր իշխանութեան ուշադրութիւնը հրաւիրած են այդ մասին։ Ընդհ. դատախազը խիստ քննութիւն մը բացած է Հիւսէյին Թրիքունաքիսի սպանութեան մասին։ Մարդասպանները ձերբակալուած են։

⁂ Յունաստանի մէջ ալ կացութիւնը վրդովիչ կը դառնայ։ Երեսփ. Ժողովի չորեքշաբթի օրուան նիստը շատ փոթորկալից եղած է։ Երեսփոխաններ տրտունջներ յայտնած են իրարու դէմ։ Նախարարապետը բեմ ելլելով, բանախօսութիւն մը ըրած է և ի մէջ այլոց սա կարեւոր յայտարարութիւնը ըրած է. «Չափաւորութեան պակասը, պարոններ, կրնայ մեծ վտանգներ հասցնել երկրին գլխուն, Երեսփ. Ժողովին լուծումը առաջ բերելով։ Գայթակղութեանց ու ծայրայեղ խօսքերու վրայ հիմնուած քաղաքականութիւնը Յունաստանի համար կը պատրաստէ Լեհաստանի ողբալի վիճակը։»

⁂ Աթէնքէն յունական թերթի մը կը հեռագրեն թէ հելլէն դահլիճը Նախարարաց Խորհուրդին վերջին նիստին մէջ որոշած է հրաժարիլ։ Այդ տագնապը, զոր կուսակցութիւնները առաջ բերած են, գէշ տպաւորութիւն մը ձգած է։

⁂ Ոստիկանութիւնը երկու օր պայմանաժամ տուած է Ղալաթիա հաստատուած երկու հելլէնահպատակ վաճառականներու, Պ. Տիմիթրիոս Վալա և Ժորժ Սարանթի։ Այդ պայմանաժամը լրանալէն յետոյ, յիշեալները պիտի վտարուին օսմ. հողէն։ Ոստիկանութիւնը չորս հելլէնահպատակներ ալ ձերբակալած է, և ձերբակալուածներէն մէկուն ալ եղբայրը կը փնտռէ։ Հելլէնական դեսպան Պ. Կրիբարիս հրաման ստացած է բողոքելու այդ վտարումներուն դէմ, որոնք առանց որոշ ցուցմունքի, ապօրինի կը նկատուին և հիւպատոսական պայմանագրութեանց բռնաբարումը կը նշանակեն։

Պ. ՍԹՈՅԵԱՆՈՎԻՉԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Տէյլի Թէլէկրաֆի Պելկրատի թղթակիցը տեսակցութիւն մը ունեցած նախկին նախարարապետ Պ. Սթոյանովիչի հետ։ Արմատական կուսակցութեան պետը յայտարարած է թէ, պաշտօնական Թուրքիա, Թուրքեւռումէն պայմանագրութեան կնքումէն յետոյ, կրնայ սա համոզումը գոյացնել թէ չի կրնար կղզիացած մնալ և թէ Պալքաններուն մէջ խաղաղութեան պահպանումը իրմէ կախում չունենար։ Ֆէրտինանտ թագաւորը պէտք է անկեղծ ըլլայ և Սերպիոյ հանդէպ իր քաղաքականութիւնը ճշդէ։ Սերպիա պէտք է ցուրտ կերպով ընդունի Թուրքեւռումէն պայմանագրութիւնը։ Ալ ետ բան մը չունի զոհելիք, և եթէ սպառնալիքի տակ գտնուի, յուսահատօրէն պիտի պաշտպանէ իր գոյութիւնը։ Այդ պայմանագրութիւնը եւրոպական տեսակէտով ալ շատ կարեւոր է, որովհետեւ Թուրքիոյ և Երրեակ Զինակցութեան մերձեցումով, արեւելեան խնդիրը կը լուծուի ի նպաստ Գերմաններուն։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Բարիզի օսմ. դեսպան Նաում փաշայի կողմէ երէկ հեռագիր մը հասաւ փոխառութեան մասին կատարուած բանակցութեանց վրայ։ Այդ հեռագրին պարունակութեան տեղեկանալէ յետոյ, եպարքոսը Րիֆաթ փաշայի մօտ երթալով, երկարօրէն տեսակցեցաւ փոխառութեան խնդրին վրայ։

⁂ Ժէօն-Թիւրքի խմբագիրներէն մէկը կառավարական գործերուն իրազեկ անձնաւորութեան մը հետ տեսակցութիւն մը ունեցած է փոխառութեան խնդրին վրայ։ Այդ անձնաւորութիւնը յայտարարած է թէ Բ. Դրան բացորոշ առաջարկներ եղած են գերման և աւստրիացի դրամատէրերու խմբակի մը կողմէ, ֆրանսական խմբակին առաջարկած պայմաններով փոխառութիւն ընելու համար, բայց օսմ. կառավարութիւնը Բարիզէն պատասխանի կը սպասէ, վերջնական որոշում մը տալու համար։ Այդ անձնաւորութիւնը դիտել տուած է որ կառավարութիւնը առ այժմ դրամի պէտք չունի, և երբ այդպիսի պատահականութիւն մը ներկայանայ, պիտի կրնայ պէտք եղածէն աւելի դրամ գտնել։ Օսմ. ելեւմուտքը այնքան հաստատուն է որ օտար դրամատէրերը չեն կրնար ուրիշ տեղ աւելի շահաւոր կերպով զետեղել իրենց դրամագլուխները։

⁂ Ելմտական նախարարը Օսմ. Լոյտի աշխատակիցներէն մէկուն յայտարարած է թէ հակառակ դրական լուրերու չգոյութեան, տարակոյս չկայ որ փոխառութիւնը ֆրանսական խմբակին կողմէ պիտի կնքուի։ Եթէ այդպէս չըլլար, օսմ. կառավարութիւնը բանակցութեան պիտի մտնէր գերման և աւստրիացի դրամատէրերու հետ։ Կառավարութիւնը չէ ուզած ատվանս մը առնել, հոկտեմբերի ծախքերը գոցելու չափ դրամ ունենալուն, և մինչեւ այդ ամսուն վերջն ալ կարելի պիտի ըլլայ փոխառութիւնը կնքել։ Ծավիտ պէյի կարծիքով, դրամատէրերու զանազան խմբակներու կողմէ եղած առաջարկները ցոյց կուտան թէ սահմանադրական Թուրքիա ո՛րքան վստահութիւն կը վայելէ եւրոպական հրապարակներու վրայ։

ՕՍՄ. ՏԷՄՈՔՐԱՏՆԵՐԸ

Պրուսայէն կը գրեն Օսմ. Լոյտի սեպտ. 21 թիւով. «Ինչպէս կը յիշուի, քանի մը օրագրողներ ամիս առաջ որոշած էին տէմոքրաթ կուսակցութիւն մը կազմել Թուրքիոյ մէջ։ Այդ կուսակցութեան Պոլսոյ վարիչ անդամները հիմա ջանքեր կ'ընեն, գաւառի մէջ կուսակիցներ ձեռք բերելու համար, ուր գործիչներ կը ղրկեն։ Հաքիմիյէթի Միլլիյէի հրատարակիչ Մէհմէտ Կարիպ էֆ. իբր բրօբականտիսթ նշանակուեցաւ Պրուսայի համար, ուր տէմոքրաթ քլիւպ մը պիտի հաստատէր։ Իր պերճախօսութեան տաղանդին շնորհիւ, Ահմէտ Կարիպ էֆ. յաջողեցաւ քիչ ատենի մէջ կուսակիցներ գտնել և քլիւպ մը հիմնել Պրուսա։ Հայ ազդեցիկ վաճառական մը վարիչ-պատասխանատու նշանակուեցաւ։ Կարիպ էֆ. կ'ուրախանար իր ձեռք բերած յաջողութեան համար, երբ փոփոխութիւն մը առաջ եկաւ վերջին պահուն։ Պատասխանատու-վարիչը փոխելով իր կարծիքը, հրաժարական մը տուաւ, և ամէն պատասխանատուութենէ զերծ մնալու համար, կուսակալին թելադրեց քլիւպը լուծել։ Միւս անդամներն ալ այդ օրինակին հետեւելով, քլիւպը հազիւ կազմուած, լուծուեցաւ ինքնին։ Մէհմէտ Կարիպ էֆ. այդ անյաջողութիւնը կը վերագրէ օսմ. քօմիթէի կողմէ գործ դրուած ճնշման, որ Սարգիս Զարիֆեանը համոզած է ետ քաշուելու քլիւպին վարիչը ըլլալէ։ Սակայն հայ վաճառականը կը հերքէ այդ պատճառաբանութիւնը, ըսելով թէ քօմիթէն չէր խառնուած այդ գործին։ Ժողովուրդը լիակատար վստահութիւն ունենալուն համար օսմ. քօմիթէին վրայ, անոր դէմ ուղղուած ո և է նոր կուսակցութիւն յաջողելու բախտ չպիտի ունենար։ Ասկէ ալ կը հետեւի որ ժողովուրդը արդի դահլիճին վրայ ալ վստահութիւն ունի։»

ՔՕԼԷՐԱՆ

Քօլէրայի դէպքերը հետզհետէ կը նուազին մայրաքաղաքիս մէջ, և յոյս կայ որ, ձեռք առնուած առողջապահիկ խիստ միջոցներուն շնորհիւ, բոլորովին պիտի

անհնաանալ համաձայնութեան: Եթէ ժողովուրդն ալ անհոգ չզինուի, տարահաւատաբար այդ անհաճոյ հիւրը չուտով պիտի հեռանայ մեր ափերէն: Աւզի օր Պոլսոյ մէջ քոլերայէ մէկ հոգի բռնուեցաւ, իսկ հին վարակուածներէն մէկ հոգի մեռաւ:

*** Զոնկուլտաքի մէջ սեպտ. 21ին և 22ին, երկու օրուան ընթացքին, վեց դէպք ու չորս մահ պատահած են: Տրապիզոնի մէջ՝ 14 դէպք և վեց մահ:

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ

Ներքին գործոց Նախարարը Պոլիս հրաւիրուած է՝ մանրամասնութիւններ հաղորդելու համար Նահանգին կացութեան վրայ: Կուսակալ Իպրահիմ պէյ յառաջիկայ շաբթու մայրաքաղաքս պիտի ժամանէ: Մեր առած տեղեկութեանց նայելով, կուսակալին ներկայութիւնը յարմար դատուած է Պոլիս, Սելանիկի մէջ պաշարման վիճակ յայտարարելու որոշում տրուած ըլլալուն համար:

ՕՍՄ. ՔՈՄԻԴԷԻ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Օսմ. Քոմիդէի Համաժողովը հոկտ. 10ին պիտի գումարուի Սելանիկի մէջ և հետեւեալ խնդիրներով պիտի զբաղի: Ա. Կուսակցական ծրագրին փոփոխութիւնը: 2. Կարծիքներու փոխանակութիւն հանրային կրթութեան գործին վրայ: 3. Արտաքին քաղաքականութիւնը: 4. Քոմիդէին յանձնարարութիւնները երես փոխաններուն՝ Խորհրդարանին մէջ անոնց բռնելիք ընթացքի մասին:

ՊԱԼՔԱՆՆԵՐ

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թրիպունա երկարօրէն խօսելով Պալքաններու մէջ տիրող քաղաքական կացութեան վրայ, մեծ իրողութիւններ կը համարէ Թուրքիոյ համաձայնութիւնը և պալքանեան չորս տէրութեանց միջեւ դաշնակցութիւնը: Իտալական թերթը կը կարծէ թէ այդ երկու դէպքերը պիտի ճնշեն արեւելքի ճակատագրին ու եւրոպական հաւասարակշռութեան վրայ:

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔՆԵՐ

Վէչէրնա Բօշթա պատերազմաչունչ յօդուած մը հրատարակելով, կ'ըսէ թէ պուլկար ազգը, որ այնքան զոհողութիւն ըրած է իր բանակին համար, ոեւէ է զոհողութեան առջեւ չպիտի ընկրկի: Պուլկար թերթը կը յարէ. «Մեր ազգ. չահերը և գոյութիւնը ո՛չ մէկ ատեն այսքան սպառնալից վիճակի մը չեն մատնուած որքան այսօր: Նոյնպէս և ո՛չ մէկ ատեն պարագաները ներկային չափ նպաստաւոր չեն եղած մեր բաղձանքներուն իրագործման, առանց մեծ զոհողութեան: Պալքանեան խաղաղութեան գործեան հանգոյցը Մակեդոնիոյ մէջ կը գտնուի: Պուլկարական սուրը պէտք է գործէ: Այն ատեն միայն կարելի է խօսիլ Արեւելքի խաղաղութեան վրայ, որմէ կախում ունի Արեւմուտքի խաղաղութիւնը:

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ՑԱԳՆԱԳԸ

Պայրամի տօնին առթիւ Տ. Եօաքիմ Պատրիարք շնորհաւորական այցելութեան գացած էր Ներքին գործոց Նախարար Թալաթ պէյի: Խօսակցութեան միջոցին Թալաթ պէյ հաւաստած է թէ բարեպատեհ փոփոխութիւն մը առաջ եկած է կառավարութեան ու Պատրիարքարանի յարաբերութեանց միջեւ: Նախարարը յոյս յայտնած է առկախ վէճերը մօտերս պիտի կարգադրուին գոհացուցիչ կերպով:

ՍԵՐՊԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՆՈՒԷՐԸ

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ

Սերպիոյ Բեդր Թագաւորը Վիէննայի գոհարավաճառներէն մէկուն ադամանդազարդ ոսկի խաչ մը յանձնարարած է, Տ. Եօաքիմ Պատրիարքին նուիրելու համար: Խաչին վրայ երկգլուխ արծիւ մը կայ: Այդ խաչը չղթային հետ մէկտեղ 30.000 ֆրանք կ'արժէ: Մայրաքաղաքիս սերպիական դեսպան Պ. Նէնատովիչ պաշտօնապէս Յունաց Պատրիարքին պիտի յանձնէ այդ նուէրը:

ՌՈՒՍ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Րroosnu կ'իմանայ թէ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նոր Նախարար Պ. Սասօնոֆ Աթէնքի, Սոֆիայի, Պելկրատի և Ջէթինէի ռուսական դեսպաններուն բացորոշ հրահանգներ տուած է, համաձայնութիւն մը առաջ բերելու համար Յունաստանի, Պուլկարիոյ, Սերպիոյ և Գարատաղի միջեւ: Նոյն լրագրին ըսածին նայելով, Պոլսոյ ռուսական դեսպան Պ. Չարիքօֆ ուրիշ տեղ պաշտօնի պիտի կոչուի: Դեսպանատան առաջին Թարգման Պ. Մանտէլշթամ ալ պիտի հրաժարեցուցուի:

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՊՏՈՅՏԸ

Սուլթանը աւզի օր, կէս օրէն յետոյ, նաւակով զբօսական պտոյտ մը կատարեց մինչեւ Պէյլէրպէյիի պալատը:

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Լօքալանձայկըր Սոֆիայէն կ'իմանայ թէ Ֆէրտինանտ Թագաւորը դիմումներ կ'ընէ, տեսակցութիւն մը ունենալու համար Ռուսիոյ Ցարին հետ պալքանեան խնդիրներուն վրայ խորհրդակցելու համար: Առայժմ բանակցութիւն կը կատարուի, Ռուսիոյ արտաքին գործոց Նախարարին և Պուլկարիոյ արտաքին գործոց Նախարարին միջեւ տեսակցութիւն մը պատրաստելու համար:

ՄԵԾ ՌԱԶՄԱՓՈՐՁԵՐԸ

Ֆօն տէր Կօլց փաշա, սպայակոյտի պետ Իզզէթ փաշա, գնդապետ Բէքիր պէյ և ուրիշ բարձրաստիճան սպաներ և բէյ Զօրլու ժէկնեյան, քննելու համար այն վայրը, ուր տեղի պիտի ունենան մեծ ռազմափորձերը: Պուլկարական ՏէՆ լրագիրը կ'ըսէ թէ այդ ռազմափորձերուն մէջ Կ. Պոլսը պիտի պաշտպանուի Էտիրնէէն եկող պուլկար զինուորներուն դէմ: Ցետոյ յարձակողական ռազմափորձեր պիտի կատարուին:

ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՎԻՃԱԿ

Պաշարման վիճակ յայտարարուած է Քոչանայի մէջ: Զօրս օրուան նոր պայմանաժամ մը տրուած է բնակիչներուն՝ իրենց զէնքերը տեղական իշխանութեանց յանձնելու համար: Տասը օր ալ պայմանաժամ տրուած է շրջակայ գիւղերուն, զէնքերնին յանձնելու համար:

ՀԱՅԿ. ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Գահիրէի հայոց Աղքատախնամին չաբաթական վիճակահանութիւնը միայն երկու ղրուշով կէս ոսկիէն մինչեւ հարիւր ոսկի չահելու հաւանականութիւն կ'ընծայէ, մինչ ուրիշ վիճակահանութեան կազմակերպիչները իրենց շլացուցիչ ծանուցումներով ահագին գումարներ ձեռք կը ձգեն ի չահ իրենց քսակին: Գահիրէի հայկական վիճակահանութեան միակ նպատակն է օգնութիւն հասցնել կարօտեալ ազգայիններու: Ուստի կը խնդրուի թէ գաւառի և թէ Պոլսոյ ազգայիններէն որ գոնէ շաբաթը անգամ մը գնեն ի փոխարէն երկու ղրուշի չնչին գումարի մը, սա համոզումով որ եթէ պարգեւ ալ չչահին՝ գոնէ աղքատախնամին նպաստած պիտի ըլլան. տոմսերը կը ծախուին ամէն տեղ: Գաւառներէն և Պոլսէն վաճառողներ կը փնտռուին. դիմել ընդհ. Գործակալ Օր. էֆ. Թաթլեանի, Գօճա Խան օղլու խան թիւ 11:

50—15

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՒՈՒՐ ՊԱՑՏԱՃԻ

Ս. Պատրիարքը իրաւամբ գիտել տուած է Ներքին գործերու Նախարարին որ Կիլիկիոյ արկածեալներուն սահմանուած 10000 ոսկին, զոր կառավարութիւնը տուաւ Պատրիարքարանին, չատ անբաւական գումար մըն է, բաղդատմամբ անհրաժեշտ պէտքերուն:

Այդ գումարին կէսէն աւելին գրեթէ 7000 ոսկի, հարկ պիտի ըլլայ ծախսել միմիայն Ատանայի, Տարսոնի և շրջակայ գիւղերու այրիներուն, որոնց թիւը կը հասնի հազարի: Այրիախնամ Յանձնաժողովի վերջին նիստին մէջ Պ. Սարգիս Սուին մանրամասն տեղեկութիւններ տուած է այդ բազմակարօտ այրի կիներու վիճակին մասին՝ բացատրելով թէ ինչ զբաղումներ կարելի է հայթայթել անոնց: Պ. Սուին առաջարկած է նաև որ Կիլիկիա գացող միւս պատգամաւորներն ալ հրաւիրուին և անոնց կարծիքն ալ առնուի այդ մասին: Այս առաջարկը, որ խիստ բանաւոր է, ընդունուած է:

Խնդիրը այն է որ ժամ առաջ, ձմեռը չհասած, պէտք է ըլլալիք կարգադրութիւնները կատարուին և գործը չափազանց չձգձգուի, ու մանաւանդ որ այս գումարը օգտակարապէս գործածելու համար նորանոր պատգամաւորներ ղրկելու չձեռնարկուի, լեցուն լեցուն ամսականներով:

Անգամ մը որ դրամին գործածութեան կերպը որոշուի, ա՛լ անկէ ետքը հոն գտնուողները կրնան այդ գործը ստանձնել, առանց ասկէց ամսական յիսուն ոսկիով պատգամաւոր մը ղրկելու պէտք ըլլալու:

Այս նկատումով անչուշտ Պ. Սերգիս Սուին բացարձակապէս մերժած է կրկին Կիլիկիա վերադառնալ, հակառակ որ տեղւոյն բոլոր հոգեւոր պետերը, ինչպէս Սիսի կաթողիկոսը, հայոց առաջնորդական փոխանորդը, հայ կաթոլիկ առաջնորդական փոխանորդը, հայ բողոքական հովիւը, Սիւրեանի կաթոլիկ Պատրիարքական փոխանորդը, Սիւրեանի օրթոտոքս պատ. փոխանորդը և Կիլտանիներու պատ. փոխանորդը խնդրած են իր վերադարձը: Այդ պատուաբեր միահամուռ հրաւէրին, որուն մէջ պակաս են միայն, միւֆթին ու հրէից խախամը, Պ. Սուին «ո՛չ կարեմ»ով կը պատասխանէ:

Բայց եթէ եօթը հազար ոսկի յատկացուի այրի կիներուն մէկ մասին, մնացած երեք հազար ոսկին ի՞նչ բանի պիտի կըր նայ ծառայել, երբ աչքի առջեւ բերենք հազարաւոր որբերը, Հաճընի այրիները, Անթաքիայի, Քէսապի այրիներն ու որբերը, Սիսի ու Զէյթունի են. թշուառները: Եթէ կառավարութեան նախապէս որոշած 27 հազար ոսկին ամբողջովին տրուէր գոնէ փոքրիկ օգտակարութիւն մը կ'ըլլար: Յուսանք որ Ս. Պատրիարք հօր առաջարկը նկատողութեան կ'առնուի և յառաջիկայ տարւոյն պետական պիւտճէին մէջ կ'անցուի նաև մնացած գումարը, որովհետեւ այս ընթացքով տակաւին տարիներ պիտի պարտաւորուինք Կիլիկեան այրիներով ու որբերով զբաղիլ:

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՌԻՔԼԷՍ 9-40
RICQLÈS
ՄԷՆԹԱՅԻ ԱԼՔՈԼ
ՄԱՐՍԷԼ ԿՈՒՏԱԳ
ռոովայնի ցաւերը կը բժշկէ: Քօլէրայէ եւ fօլէրինէ կ'պահպանէ
ՊԱՀԱՆՋԵԼ Ռիքլէսի ՄԷՆԹԱՅԻ ԱԼՔՈԼԸ
70 տարուան ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

Իր վերջին նիստին մէջ, որ տեղի ունեցաւ երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք հօր, զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.— 1.— Նպաստից յանձնաժողովը յայտագրով մը պարզած էր իր սնտուկի նիւթական վիճակը և յանձնաժողովին կողմէ Սարգիսօֆ, Ճըմարտասօս և Ֆէրհատեան էֆ.ները ներկայանալով, մանրամասն ծանօթութիւններ հաղորդեցին յանձնաժողովոյ ընդհ. գործառնութեանց վրայ և եզրակացուցին թէ նպաստի գործառնութիւնները այժմ աւելի կեդրոնացած են նպաստընկալ ուսանողներու վրայ որոնց թիւը կը հասնի 100ի, 60՝ը կեդր. վարժարանի նախակրթարանին մէջ գէչերող և 40՝ը Պետական վարժարաններ յաճախող, և որոնց իւրաքանչիւրը իր ամէն մէկ պէտքերով կարժէ յանձնաժողովին ամսական 2 ոսկիի որով 200 ոսկիի կը յանգէր ուսանողներու տրուած ամսական գումարը: Յանձնաժողովը տեւական ապահով հասոյթի մը անհրաժեշտ պէտքը խնդրած էր կարենալ շարունակելու համար ուսանողաց թոշակին վճարումը կանոնաւորապէս: Ժողովը խորհրդակցելով խնդրոյն վրայ և նկատելով որ կտակաց հոգաբարձութենէն կսպասուի պէտք եղած տեղեկագիրը՝ կարենալ ճշդելու համար այն կտակային գումարները որոնք պիտի յատկացուին ըստ կտակի ազգ. մանկուտոյն կրթութեան գործին, յանձնարարեց նպաստից յանձնաժողովին շարունակել ըստ առաջնոյն մինչեւ որ սպասուած տեղեկագիրը մատուցանէ՝ ի մօտոյ, և վերջնապէս տնօրինէ կարեւորը: 2.— Ղալաթիոյ Խնամակալութեան դիւանը՝ Շահնազար և Խորասանճեան էֆ.ները ներկայանալով նը կատարելութեան առնուեցաւ կեդր. վարժարանի ուսուցչական ծանօթ խնդիրը եւ յետ խորհրդակցութեան ժողովը հարկ դատեց նախ կազմակերպել Խնամակալութիւնը՝ լը րացնել անոր կանոնական թիւը՝ պակասեալ անդամներու ընտրութեամբ: Ըստ այսմ մերժեց Խնամակալութեան անդամներէն Յակոբ Յակոբեան և Վահան Թէքէեան էֆ.ներու հրաժարականները, ինչպէս նաև անդամ ընտրեց տեղը Գ. Դուիթեան, Օննիկ Արսլանեան և Լեւոն Սաաթճեան էֆ.ները: Ցետոյ ժողովը ուսուցչական և դպրոցական բոլոր կարգադրութիւնները վերապահեց բացարձակապէս Խնամակալութեան տնօրինութեան՝ անոր պատասխանատուութեան ներքեւ: 3.— Տօսեա. Խորհուրդը գրով մը ժողովին ուշադրութեանը կը յանձնէր պետական վերջին այն կարգադրութիւնը որուն համաձայն կալուածական ֆէրաղի և ինթիգալի գործողութիւններ պիտի կատարուին ուղղակի մուխթարներու և իճթիար մէճլիսի ներու կողմէ տրուած իլմուխապէրներու վրայ, առանց պատրիարքարանէն անցնելու: Ժողովը դիւանական յանձնաժողով մը կազմեց և անոր յանձնեց ուսումնասիրել խնդիրը՝ հոգեւոր իշխանութեան իրաւասութեան և պատրիարքարանի առանձնաշնորհմանց տեսակէտով և տեղեկագրել եզրակացութիւնը: 4.— Գասրգիւղի Թաղ. Խորհուրդը իր վերջին գրովը դարձեալ կը պնդէր իր այն տեսութեանց վրայ թէ՝ ըստ 41րդ բարեփոխեալ կազմ. կանոնագրի, բացարձակ իրաւունք կը վայելէ տարւոյն չրջանին վերջը փոփոխութիւններ կատարելու ուսուցչական մարմինին մէջ: Ժողովը Ուսումն. Խորհրդոյ անդամներուն ներկայութեանը խորհրդակցութեան նիւթ ըրաւ թէ այս և թէ Պէչիքթաշի ուսուցչական խնդիրները և Ուսումն. Խորհուրդը յայտարարելով թէ խնդրոյ նիւթ եղող յօդուածին մեկնութիւնը պիտի պարզէ իր տեղեկագրովը, որոշեց Խառն Ժողովոյ յառաջիկայ նիստին մէջ նկատողութեան առնել Ուսումն. Խորհրդոյ մատուցանելիք տեղեկագիրը և վերջնապէս կարեւորը տնօրինել ուսուցչական այս կրկին խնդիրներու նկատմամբ:

ՀԱԼԱՃԵԱՆ-ՇԱՀՆԱԶԱՐ ՄԻՋԱԴԷՊԸ

Քաղաք. Ժողովի երէկի նիստին հրաւիրուած էր կեդր. վարժարանի խնամակալութեան դիւանը: Ներկայացան Զգօն Խորասանճեան և Ցովհ. Շահնազար էֆէնտիները բացատրութիւններ տալու համար: Ցովհ. էֆ. Շահնազար սկսաւ քննադատել պատ. հիւրը և վարչութիւնը որոնք իրենց թոյլ քաղաքականութեամբ գործերը մինչեւ հոս հասցուցին և խնդիրը կնճռոտեցին: Ցետոյ Շահնազար ակնարկութիւն ըրաւ մասնաւորապէս քաղաք. ժողովի անդամներէն՝ Հալաճեան էֆ.ի, զայն էնքրիկան կոչելով: Ասոր վրայ Արամ Հալաճեան «սրիկայ» պոռաց Շահնազարի երեսին: Ասկէց ծագեցաւ բաւական ծանր միջադէպ մը և վարչութեան ու խնամակալութեան անդամը իրարու մօտեցան, յարձակելու կազմ ու պատրաստ և սակայն ներկաները առաջքը առին հաւանական ծեծկռուքի մը: Ցետոյ Ս. Պատրիարքը միջամտելով հաշտեցուց և հրաւիրեց յիշեալ էֆ.ները որ գոնէ ժողովին պատկառանքը պահպանեն:

ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ երէկ գումարուեցան կտակաց հոգաբարձութիւնը, համբաւշխական ժողովը, Ուսումն. խորհուրդը և հայոց հրատարակչականի վարչական ու խմբագրական մարմինները: Այս վերջին ժողովը խորհրդակցութիւններ կատարեց ի նպաստ Հայոց Հրատարակչականին կազմելիք հաւաքածոյի մասին և նկատելով որ ընկերութեան կոչին դեռ չատ մը գրողներ չեն պատասխանած, որոշեց նոր յայտարարութիւնով մը հրաւիրել մինչեւ սեպտ. 15 Պոլիս գտնուողները և մինչեւ հոկտ. 1 արտասահման գտնուողները, ղրկել իրենց գրութիւնները: Ասկէ զատ Հրատարակչականը խորհրդակցութիւններ կատարեց ընկերութեան նիւթականին մասին:

ՄՈՒՇԷՆ՝ ԲՈՂՈՔ

Մուչի առաջնորդ Խաչատուրեան սրբազան հետեւեալը կը հեռագրէ օսմ. երեսփոխան Գեղամ էֆ.ի «Սասնոյ Դըժպատրիկ գիւղի հողային» խնդիրին առթիւ տուած վճիռը թէեւ վճռաբեկ ատեանին կողմէ բեկանուած էր, բայց այդ վճիռը պաշտօնապէս Մուչի դատարանին հաղորդուած չըլլալով, Քիւրտերը ըստ առաջնոյն միջամտել չեն դադրիր. հետեւաբար այդ գործողութիւնը գործակալութեան միջոցաւ կարգադրել կը խնդրեմ»: Գեղամ էֆ. այս հեռագիրը Ս. Պատրիարք հօր ուշադրութեան յանձնեց:

ՀՐԱՒԷՐ

Լին գիւղի պոլսեցի ազգայինները յառաջիկայ կիրակի ժամը 8ին կը հրաւիրուին Բերայի արհեստանոցը, կենսական խնդրոյ մը վրայ խորհրդակցելու համար:

ՔՐԸՄ ՄԱՂԱՋԱՍԸ

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ԵՒ ՄԻՒՐԹԷՋԱ ԼԱՍԹԻՔՃԻ ԵՂԲԱՐՔ

ՁԷՔԻԺ ՄԱՐՔԱ

ԼԱՍԹԻՔՆԵՐ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ԵՒ ՄԻԱԿ ՄԹԵՐԱՆՈՑԸ

ՁԵԱՆ ԿՈՆԱԿԻ ՁԵՒՈՎ

ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԲՕԼՕՄՊ ԼԱՍԹԻՔՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Եթէ կ'ուզէք հաստատուն և դիմացկուն լասթիք գործածել, հրապարակին վրայ գտնուող ամէնէն ընտիր, Ձէքիճ և ձկան կոնակի նմանող ԲՕԼՕՄՊ ռուսական լասթիքները գործածեցէք: Կիներու և տղոց համար ամէնէն տեսակէ ու ձեւէ լասթիքներ կը ծախուին սոյն վաճառատան մէջ: Այս տարի թեթեւ լասթիքներ ալ յանձնարարուած են գործարանին: Գիները են:

Ֆանէլայով լասթիք, 40 ղրուշ, խահուէի գոյն՝ ատլասով առաջին կարգ, 35 ղրուշ, կարմիր և ճերմակ ատլասով, թեթեւ ըլլալուն, 30 ղրուշ. Կիներու յատուկ լասթիք 22 և 25 ղրուշ, տղոց յատուկ՝ 12, 15, 18 և 22 ղրուշ:

ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ՏԵՂԵՐԸ ԵՒ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐԸ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ԳԼԽԱՒՈՐԱԲԱՐ

Տիվան Եօլը, Սէպաթ մաղազասը, լասթիքճի Իսմէր լասթիքճի Համզա:

Բարմագ Գաբու, լասթիք ծախող Իսմէր Լութֆի:

Վէզնէճիլէր, Հաճի Վէլի Գրըմ վաճառատան մասնաճիւղերը:

Ագսէրայ, լասթիք ծախող Մուսթաֆա Ֆէյզի:

Իպրահիմ Փաշա ճամաքսի, Հաֆըզ, Օսման և բոլոր խաֆաֆներուն քով:

Սկիւտար, գաֆաֆ Ազիզ և Ճէլալ:

Սարըեար, Օսմանլը Շիրքէթի:

Գըզըլ Թօբրագ, Ապտի պէյ:

Մաքրիքէօյ, կայարանին հրապարակը, Քօչօ Անտիքիաձի խանութը:

Ղալաթիոյ վաճառատուները և Թօփհանէի գաֆաֆներուն քով:

Գասըմ Փաշա, զօրանոցին հրապարակը, Բանտէլիի խանութը:

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ՏԵՂԵՐԸ

Պրուսա, Թօզբազարի մեր վաճառատան մէջ և բոլոր գաֆաֆներուն քով:

Սելանիկ, Մէհմէտ Զիա և ընկերները:

Իզմիր, Էմիրէթ մաղազասը, Մէհմէտ Էմին:

Աֆիոն Գարահիսար, Ազօսմանզատէ:

Տրապիզոն, Բէչէճիզատէ հաճի Մուսթաֆա:

Գըրճալի, անպարճըլը Հասան և Եուսուֆ եղբարք:

Էտիրնէ, Օրթաղարու՝ Քասթի Նիքօլաիտի, Ալի Փաշա՝ Պօղոս Ազիզեան:

Հալէպ, Հինարէ Սկվան վաճառատուն:

Զաղա Իսկի, Րասիմ էֆ. վաճառատուն:

ԱՄԲՈՂՋ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ, ՊՈԼԻՍ, ՄԵԾ ՆԱՄԱԿԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ

ՔՐԸՄ ՄԱՂԱՋԱՍԸ

ՀԱՃԻ ՄՈՒՍԹԱՖԱ ԵՒ ՄԻՒՐԹԷՋԱ ԵՂԲԱՐՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՏԻԿԻՆՆԵՐ,

ՁԵՐ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐԸ ՑԱՆՁՆԱՐԱՐԵԼԷ ԱՌԱՋ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ

Տ. ՌՕՍԻ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Բէռա, Վարիէթէ թատրոնին մօտ, Սիթէ տ'Ալէփի անկիւնը

Մեծ մթերք կիներու յատուկ նորաձեւ ճերմակեղէններու

Պատրաստ եւ չափու վրայ ճերմակեղէններ, որոնք անմրցելի են:

Ծանօթ.— Նորաձեւ ՍԹԷԼԼԱ սեղմիրաններու մեծ մթերք մը հասած է վաճառատունը:

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ՍՈՅՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ, ՀԱՄՈԶՈՒՄ ԳՈՅԱՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ 8

ՓԱՀՐԻՑԷ ՆԷՋԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

70000 քիլօ մէչէ քէօմիւրի պէհէր եւուզ քիլօսը 30 ղրուշ

315 չէքի մէչէ օտունը չէքիսի 22 »

935 » կիւրկէն » » » »

300 » օէլ » » » »

Զէրաանէի ամիրէ իչիւն պիր սէնէ զարֆընտա լիւզումի օլուպ պիլմիւնագասա միւպայաա խաիլէճէյի էվվէլճէ իլան օլունան պալատէ մըզաարլարը մուհարրէր քէօմիւր վէ օտուն հիզալարընտա կէօսթէրիլէն ֆիյաթլարըլա պաչգա պաչգա թալէպլերի չօհաէսփնտէ օլուպ բումի իւլըլընըն եիրմի էէտինճի բազար էրթէսի կիւնի զարարը էվվէլիյէյէնին եիրմի տօգուզընճը չարչէնպիհ կիւնի սաաթ եիւզ տէ իւչ թէնզիլի գաթիւլիւյէ զարարը գաթիւլէրինին իթասը մուզաարրէր պուլունմըչ օլըրուլդընտան թէնզիլէ ֆիյաթլա իթասրընտա թօլիպ օլանլարըն եիւզդէ օն նիսպէթինտէ թէէմինաթ աքչէլէրինի միւսթասհըպէն պահրիյէ մէսարիֆաթ տաիրէսի պիրինճի չիւպէօրինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր: 19 Էյլիւլ 326

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԱՂՏՆԻ ՆՈՐ ՔՈՄԻԴԷ ՄԸ ԵՐԵՒԱՆ ՀԱՆՈՒԱԾ

Պուլկարական ՏէՆ թերթը կ'իմանայ թէ ոստիկանութիւնը Պոլսոյ մէջ երեւան հանած է գաղտնի քոմիդէ մը, հոճաներէ և իւլէմաններու բաղկացած: Այդ քոմիդէն օտարատեաց ձգտումներ ունի:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԱՆԽՈՒՍԱՓԵԼԻ

Պուլկարական Տնեվնիք թերթը խմբագրականով մը կ'ըսէ թէ թուրքահելլէն պատերազմ մը անխուսափելի է, հակառակ Բ. Դրան խաղաղասիրական յայտարարութեանց, որովհետեւ Թուրք կառավարութիւնը չէ կացութեան տէրը Թուրքիոյ մէջ, այլ օսմ. քոմիթէն, որ պատերազմասէր ձգտումներ կը ցուցնէ:

*** Իտալական թերթերը կ'ըսեն թէ մեծ տէրութեանց Պոլսոյ դեսպանները Բ. Դռնէն խնդրած են եա կանչել թուրքահելլէն սահմանագլուխը ղրկած օսմ. զինուորները: Դեսպանները յայտարարած են թէ ո՛չ մէկ պատճառաւ պիտի թոյլատրեն Յունաստանի հետ բաղխում մը: Արտաքին գործոց Նախարարը յայտարարած է թէ յարձակողական նպատակով ղրկուած են զինուորները, որովհետեւ Յունաստան ալ զօրք կը համախմբէ սահմանագլխին վրայ, ռազմափորձի պատրուակով: Հետեւաբար, եզրակացուցած է Րիֆաթ փաշա, Թուրք կառավարութիւնը չի կրնար գոհացում տալ տէրութեանց խնդրանքին:

ՎԵՀԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հռոմի լրագիրները կ'ըսեն թէ մօտերս իրարու հետ պիտի տեսակցին Սուլթան Մէհմէտ Րէչատ և Ռումանիոյ Կարոլ Թագաւորը: Հաւանաբար, այդ տեսակցութիւնը տեղի պիտի ունենայ Ռումանական ջուրերուն մէջ: Սուլթանը իր զբօսանաւով հոն պիտի երթայ:

ՕՐԱՑՈՅՑ

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Լոյս տեսաւ՝ Գ. Պաղտասլեան մաքուր տպագրութեամբ՝ **1911** տարւոյ ՕՐԱՑՈՅՑը, որ կը պարունակէ այս տարի բացառապէս Ցանկուած մը, ուր զինուորագրութեան օրէնքին գլխաւոր տրամադրութիւնները, Օսմ. զինուորական օրինաց Եւրոպական օրէնքներու հետ ունեցած նմանութիւնները եւ տարբերութիւնները, Օսմ. բանակին անցեալ ու ներկայ կազմակերպութիւնները, զինուորական աստիճանները եւ սպաներուն fաsroն բացատրուած, նաեւ տեղեկութիւններ տրուած են զինուորական վարժարաններու վրայ, նոյնպէս Ընկերակցութեանց Պետական եւ Ազգային օրէնքները պարզուած են, Պետական օրէնքին բնագիրով միասին: Օրացոյցը՝ այս կերպով ամէն մարդու օգտակար գրքոյկ մը եղած է:

Միակ Կեդրոնատեղին է Հիւանդանոցի գրասենեակը: Կը գտնուի նաեւ ամէն Գրավաճառներու քով:

Գին 50 Փրյ.

ՔԱԶԻՆՕ ՊՐԱՍԸՐԻ ՊՈՄՕՆԹԻ

(ՆԱԽԿԻՆ ՕՍՄԱՆ ՊԷՅ)

Շիշլի

Սոյն պարտէզին մէջ, Պայրամի երեք օրերուն, ինճէ-սազի նուագախումբը ժամը 9էն (Ը. Թ.) սկսեալ պիտի նուագէ: Նոյն նուագախումբը ամէն ուրբաթ, շաբաթ և կիրակի օրերը պիտի նուագէ:

Տնօրէնութիւն Օսման պէյի պարտէզին:

2—3

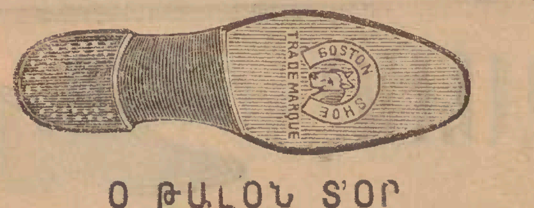

Օ ԹԱԼՕՆ Տ'ՕՐ

Բերա, Տkorp Եօլ աղզը,
խեփիլեի Բալասի դիմաց, թիւ 450

ԳԱՐԼՕ ԱՔՆԱՄ

Ամերիկեան կօշիկներ, արանց համար 85 ղր
« պօթ » » 85 »
Սթամպօլ ֆօրմաը պօթ, արանց եւ կանանց համար, կապիչով և կօճակով 65
Վիտէլա պօթ, կապիչով եւ կոճակով 55
Կլասէ սկարբին, Թոքայով, վերջին նորաձեւութեամբ 45
Տղայոց համար, 4—8 տարեկաններու 15
» » 9—15 » 30
Արանց համար կրկնակօշիկ, ամերիկեան 23
Կանանց » » » 17
Պզտիկ աղջիկներու » » 14
» տղոց » » 11
Ձմրան համար տեսակ տեսակ բանթուֆներ
5 ամիս պայմանաժամ

ԱՐՈՒԹԻՒՆ ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ 20—7

ԼՈՆԺԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՄԻԱԿ ԱՄԵՆԱՃՇԴԻՏ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ, պաշտօնապէս ընդունուած Օսմ. Պատերազմական նախարարութենէն, Միացեալ-Նահանգներու, Իտալիոյ և Ճարոնի ծովային նախարարութիւններէն, Անգլիոյ, Ռուսիոյ, Սերպիոյ և Քանատայի երկաթուղեաց վարչութիւններէն, ինչպէս նաեւ Արժանթինի ելեկտրական թրամուէյներու ընկերութիւններէն և բազմաթիւ ուրիշ ոչ նուազ կարեւոր վարչութիւններէ։

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՄԵՏԱՂ-ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

5 Մեծագոյն մրցանակներ.—Անվերս (1885), Բարիզ (1889), Պրիւսէլ (1897), Բարիզ (1900), Միլան (1906)։
2 Արտակարգ մրցանակ, անդամ ժիւրիի.— Ժընէվ (1896), Թուրին (1899)։
5 Սեռիի մրցանակներ, 50է աւելի ուրիշ մրցանակներ Նէօշաթէլի եւ Քիուի դիտարաններէն։
16 Շքադրամներ.— Բարիզ, Վիեննա, Ֆիլատէլֆիա, Անվերս Ամսթէրտամ, Չիքակօ, ևն., ևն.։

Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ **ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷՔՎԷՃԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ** Մեծ Շուկայ, Մաճմազանըլար, 44—46. Կ. ՊՈԼԻՍ

Կը խնդրուի գաւառի մէջ սոյն վաճառատան բազմաթիւ յաճախորդներէն, պէտքը ներկայանալէն առնուազն մէկ ամիս առաջ ղրկել իրենց ապսպրանքները, յապաղմանց չենթարկուելու համար։ 50—41

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ գոհարեղէններ եւ ոսկի շղթաներ։

ՊՕՂՈՍ ԳԱԼԹԱՔՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊՈԼԻՍ, ԼՍԿԻ ԶԱՊԹԻԷ, ԹԻՒ 56
ԳԱՅՍԷՐԻ, ՔԻՒՉԻՒԿ ՊԼՕՐԼԱՃԻԼԸՐ, ԹԻՒ 26

ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԴԵՂՕՐԷԻՑ ԵՒ ԱՔՏԱՐԻԷԻ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ

ԴԵՂԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՄԷՐՔ.— Օ զսիժէնէ գլօրօֆօրմ, սէրօմ անթիտիֆթէրիք, կլիսէրօ ֆօսֆաթ, գլօրիւր տ'օր, ասիտ բիրքօկալիք, խարօգինօն, գօգային, էթիրթիրին, սթրիքնին եւ միւս ալգալօիտները. էքսթրէ միժու եւ ֆլիւիտները։

ՃՈՒԼԷՆՔԻ, սիւլֆաթօ խոտիւս պիզմութ, սթօվային, պրօ'միւս եւ ուրիշ ապրանքներ։

ՔՈՒՌՈՒԼԷՆՔԻ, պի քառպօնաթ տը սուտ, խիւլ ռիսին, սէտլիճ, էառնէ մանթ, վիօլէթ, քալօմէլ, բօրուս բլասթեր, ռիւպառպ բօտօֆիլին, արարօթ եւ ուրիշ Նշանաւոր ֆապրիքաներու ընտիր եւ թարմ ապրանքներ։

Սալօմօն և Բասթիւրօի գօնեաքներ, քինալառօչ, կուառօն վէան, կիւյօ, պալսամիք, օվիւլ, պում չօմէլ, ամբուլ սթէրիլիզէ։

Ֆօսֆաթին, քաքաօ, ֆարին նէսթլէ, Մալակայի եւ ուրիշ դեղաւոր գինիներ։

Ոսկրոտ հոտը անցնող փոշիներ, քօթօն, կազ, թէռմօմէթր, քաթքիւթ եւ վիրաբուժական գործիքներ, պիպերոն, կաօժէն, կլասիէ Սիպէռիէն, ֆիլթռ Բասթէօրի։ Ամենէն աժան եւ զեղչեալ գիներով։

ԱԳՏԱՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Զէնճէֆիլ, գարանֆիլ, պահար, գնագնա, զամք, Թարչին Չինի, Սէյլանի, սինամէքի, քիննիկ, կէօզ Թաշը, գուրքումն Թուզը, լիմոն Թուզը, անասօն, գօմալիքօ, սափառնա, թէմիր հինտի, հինտիսթան ճէվիզի, ամպէր գապուղը, աճը աղաճ, վօդելին։

Լիմոնի, գարանֆիլի, Թարչինի եւ անիսօնի իւղերը մեծաքանակ կը ծախուին եւ ուրիշ ամէն տեսակ հոտաւէտ իւղեր։

Զկան իւղերը մասնաւորապէս Նորվէճիայէն ուղղակի իրենց պատկանած նաւահանգիստները կը ղրկուին։ Նաեւ ուրիշ մեծաքանակ ապրանքներ իրենց նաւահանգիստները հանելու դիւրութիւններ ալ կ'ընծայուին։

ԳԻՆԵՐԸ ԱԺԱՆ ԵՒ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ
ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՑԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՓՈՒԹՈՎ ԿԸ ԿԱՏԱՐՈՒԻՆ

ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ

ՊԱԶԱՐ ՕԹՕՄԱՆ

Բ. Ա. ՔԱԼԻՆԻՔՈՍ

ՄՈՒՇԱՄՊԱ, ԼԻՆՈԼԷՕՄ, ԱՆԿՈՂՆԻ ԾԱԾԿՈՑՆԵՐ,
ՍԵՂԱՆԻ ՍՓՌՈՑՆԵՐ,
ՉԻՆԱԿԱՆ ՓՍԻԱԹ, ԳՈՐԳԵՐ
ՎԵՐՄԱԿՆԵՐ, ԱՆԿՈՂՆԻ ՍԱՒԱՆՆԵՐ
ԹՈՒԼԵՐ ԵՒ ՍԹՕՐՆԵՐ

Ղալաթիա, Թիւնէլի փողոց, թիւ 36 եւ 41

ՓՈՓՈԽ ԳԻՆ

—3—

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ

ՈՍԿԻ ՄԻՏԱԼ ՈՍԿԻ ՄԻՏԱԼ

ԴԵՐՁԱԿԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Ի. ԼԻՊՕՐ

Քանէ Բուլայեայի վրան, Բերա մեծ փողոց, 245, երկրորդ յարկ, թիւ 5

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՅՐԵՐՈՒ ՑԱՏՈՒԿ

Զգեստներու, չրջազգեստներու և վերարկուներու
Հիանալի ու ճաշակաւոր աւելազարդեր. Բարիզեան առաջնակարգ ձեւողի մը կողմէ

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՀԻՒՍՈՒԱԾԵՂԷՆՆԵՐ

Այրերու ձեւը՝ գործատիրոջ հսկողութեան տակ. կիներու ձեւը՝ Բարիզցի մասնագէտի մը տնօրէնութեան տակ

ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԵՒ ԱՆՑԱՏ ՏՐԱՀՆԵՐ ԿԻՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԱՅՐԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Մեր մօտէն նայեցէք, այն ատեն պիտի համոզուիք։ 15—20

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

ԱՅՐԵՐ, ԿԻՆԵՐ ՈՒ ՏՂԱՔ

Կ. Պոլսոյ եւ գաւառներու մէջ, մեր հիւսելու մեքենաներուն վրայ աշխատելու համար, եթէ կ'ուզեն օրական եւ տնական աշխատութեամբ

15 ԷՆ 25 ՂՐՈՒՇ ՇԱՀԻԼ

յայտագիրը ձրի կը ղրկուի։

ՖՐԱՆՔՕ-ՕԹՕՄԱՆ ԸՆԿ.
հիւսելու մեքենաներու տնական
ճարտարարուեստի համար

Պաղչէգաբու, Ճէլալ պէյ խան, թիւ 33
Օսուզուի-Պաքի դիմաց

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

(ԷՄՆԻԷԹ ՍԱՆՏԸՂԸ)

1284 ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Օսմ. կառավարութեան երաշխաւորութեան ներքեւ կը գտնուի եւ երկրագործ. պանքան վարկ բացած է Պոլիս Ճէյալ Օղլու փողոց, իր սեփական շէնքին մէջ

Հետեւեալ պայմաններով դրամ կ'ընդունի եւ փոխատուութիւն կ'ընէ։

Դրամ ընդունելու պայմանները.—

Մէկ տարի եւ աւելի պայմանաժամով աւանդ ձգուած դրամներու համար տարին հարիւրին հինգ տոկոս։

Վեց ամսուան պայմանաժամով ձգուած դրամներուն համար տարին հարիւրին 4 ուկէս։

Առանց պայմանաժամի, ընթացիկ հաշուով, այսինքն ուզուած ատեն դրամը առնելու պարագային, տարին հարիւրին 4 տոկոս կը վճարէ։

Առանց պայմանաժամի կ'ընդունուի մէկ քառորդ ոսկիէն սկսեալ մինչեւ 500 ոսկի։

Փոխատուութեան պայմանները.—

Գոհարեղէններու, ոսկի ու արծաթ առարկաներու և արժեթուղթերու փոխարէն տարեկան հարիւրին ութը տոկոսով դրամ փոխ կուտայ։

Ապահովութեան Սնտուկը տէրութեան շահերուն ծառայող հաստատութիւն մըն է և իր գործառնութեանց մէջ ժողովրդեան շահերը կը փնտռէ։ Թէ երկրին և թէ ժողովուրդեան շահերուն նպաստաւոր է Ապահովութեան Սնտուկը նախընտրել քան թէ օտար հաստատութեանց հետ գործ ընել։

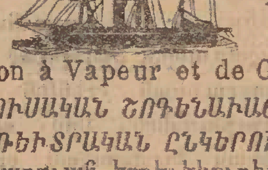

Cie Russe

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաւաքուլան երթեւեկութիւններ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

Ուր.17/30 Տարտանէլ, Իզմիր, Պիրէոն, Աղեքսանդրիա. ժամը 11ին։
Բշ.13/26 Օտեսա. ժամը 4ին։
» » Սէվաստոպոլ. ժամը 8ին։
Ուր 30/17 Տարտանէլ, Միթիլի, Իզմիր, Քիօս, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Թրիպոլի, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բոռ-Սաիտ և Աղեքս. ժամը երեկոյեան 4ին։
Եշ.16/29 Օտեսա. ժամը 10ին։
Գշ.14/27 Ինէպօլի, Սինօպ, Սամսոն Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, և Պաթում կէս օրէ առաջ ժամը 10ին։
Շբ.1/18 Վառնա, Օտեսա, Պուրկազ. Իրիկուան ժամը 4ին։
Կիր. Տարտանէլ, Իզմիր, Պիրէոն, Աղեքսանդրիա. ժամը 11ին։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տրկն.108 ղր.
» » » վեցամս. 60 »
Գաւառներու համար տրկն. 108 »
» » վեցամսեայ 60 »
Արտասահմանի հմր. տարեկան 35 ֆր.
» » վեցամսեայ 20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.. բաժանորդները անպայման կանխիկ, ծանուցումներն առանձին կը սակարկուին. դրամ ղրկելու ամենադիւրին եւ աժան միջոցը Մանդաթօն է։

ՀԻՒՄՆԸ ԻՆԹԻԽԱՊ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

ՔԵԱՆԻ ԽԲԷՔՃԻ

Մեր առեւտրական գործառնութիւնները ընդարձակելու եւ մեր յարգոյ յաճախորդները ամէն կերպով գոհ ձգելու համար, կամուրջին գլուխը ՀԻՒՄՆԸ ԻՆԹԻԽԱՊ անունով ծանօթ վաճառատունը սա անունը պիտի կրէ այսուհետեւ, մեր եղբայրներուն հետ նոր ընկերութիւն մը կազմած ըլլալով.

ԻԲԷՔՃԻ ԵՂԲԱՐՔ

ՍԷԼԱՆԻԿ ՊՕՆՄԱՐՇԷՍԻ

Այս նոր անունով կոչուած մեր վաճառատուններուն մէջ, երկար տարիներէ ի վեր ընդունուած սկզբունքի մը համաձայն, Նրբաճաշակ, ընտիր եւ տոկուն ապրանքներ կը ծախուին։ Մեր վաճառատուններուն մէջ, Պոլիս, կամուրջին գլուխը և Պաղչէգաբու ու Սելանիկ, Սապրի փաշա ճատտէսի գտնուող մեր մասնաճիւղին մէջ, այսուհետեւ, մեր հին դրութեան համաձայն, ճաշակաւոր ապրանքներ պիտի ծախուին խիստ աժան գիներով։

Սակարկութեան դրութիւնը անպատեհ գտնելով և միւս կողմէ փափագելով ամէն յաճախորդի հետ միեւնոյն կերպով վարուիլ, գիները անփոփոխ բրած ենք. չիւր ապրանքի վրայ Թուրքերէն և Ֆրանսերէն լեզուներով Նշանակուած են գիները։ Այդ պատճառաւ յարգոյ յաճախորդները կատարեալ վստահութեամբ կրնան առեւտուր ընել մեր վաճառատուններ։

Վաճառատանցս մէջ սկիզբէն ի վեր կը գտնուին վերջին նորաձեւութեան համաձայն մետաքսէ կերպասներ, բրդեղէն ընտիր ապրանքներ, ամէն տեսակ պատրաստ զգեստեղէններ, Նուրբ բրդեղէններ, կերպասներ, թիւլեր, տանթէլաներ, ֆէսթօններ, կարնիւթիւրներ, ժապաւէններ և վերջապէս եղանակին համեմատ բերուած ուրիշ շատ մը ապրանքներ։

Ատոնցմէ զատ, Թօհաֆիյէի մեր Նորահաստատ ճիւղին մէջ կը գտնուին գետնին վրայ դրուելիք ձողաբարձ լամբարներ, Ջուրի շիշեր, գաւաթներ, մետաղական ընտիր հայելիներ, դգալ և պատառաքաղ, աչտանակներ, Թրապէզներ և ազդանի կազմածներ, խիստ Նուրբ բաժակներ ու սուրճի գաւաթներ, ափսէներ, պայուսակներ, մօրթարկներ, աթոռներ, կառքեր, կարի կազմածներ, խաղալիքներ, Նուէրի յատուկ և Թօհաֆիյէի վերաբերեալ ուրիշ շատ մը մանր առարկաներ։

Ճերմակեղէններու ճիւղին մէջ կը ծախուին բուրդէ և ֆիլտիքօս ֆանէլաներ ու գուլպաներ, մետաքսէ և վուշէ Թաշկինակներ, հովանոցներ, Ներքին ճերմակեղէններ, ձեռնոցներ, վարտիքներ, վերմակներ, ձեռքի պայուսակներ, Թղթապանակներ- ծխատուփեր և ուրիշ առարկաներ. գինուորականներու յատուկ առարկաներ՝ ինչպէս անկողիններ, ձիու Թամբեր, մուշամպաներ, աշխարահռչակ Ճայս գիտակներ և ուրիշ շատ մը առարկաներ։ Գաւառներէն եղած խնդրանքին վրայ, Նմուշներ կը ղրկուին կարելի եղածին չափ. Նոյնպէս ձրի կը ղրկուին գինուորականներու յատուկ առարկաներու քաթալօկները։

Մօտերս դերձակի ճիւղ մըն ալ պիտի բանանք։ —4—

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՐԻՒՐԻՆ 20—25

ԱԾՈՒԽԻՆ, ՀԱՆՔԱԾՈՒԽԻՆ, ՔՕՔԻՆ,
ԱՆԹՐԱՍԻԹԻՆ ԵՒ ՎԱՌԵԼԻՔՆԵՐՈՒ
ՎՐԱՅ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԸ ՋԱՌԱ

ՍԷՆ-ՊԻԷՐ ԽԱՆ ՂԱԼԱԹԻԱ Կ. ՊՈԼԻՍ

Գործակալներ, բլասիէներ կը փնտռուին քաղաքին, արուարձաններուն և գաւառներուն համար։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Ֆրիժի, սեպտ. 27ին, Մարսիլիայէն հոս կը ժամանէ։

Իօնի, հոկտ. 4ին, Նովօռօսիսքէն և Պաթումէն։

Իմէրէթի, » 11 ին, Մարսիլիայէն։

Ֆրիժի, » 18ին, Նովօռօսիսքէն և Պաթումէն։

Իօնի, » 25ին, Մարսիլիայէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Սեպտ. 28ին, Դշ. իրիկուն, ժամը 4ին, Ֆրիժի շոգենաւը, Նաւապետ Ուիթրինեյ դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովօռօսիսք։

Հոկտ. 19ին, Դշ., առաւօտ ժամը 4ին Ֆրիժի շոգենաւը, Նաւապետ Ուիթրինեյ, դէպի Մուտանիա, Մարսիլիա։

Հոկտ. 5ին, Դշ. առտու, ժամը 11ին, Իօնի շոգենաւը, Նաւապետ Պուլ, դէպի Մուտանիա ու Մարսիլիա։

Հոկտ. 12ին, Դշ. իրիկուն ժամը 4ին, Իմէրէթի շոգենաւը, Նաւապետ Բէքու, դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովօռոսիսք։

Հոկտ. 26ին, Դշ. իրիկուն, ժամը 4ին, Իօնի շոգենաւը. Նաւապետ Պուլ, դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովօռոսիսք։

136 Ֆ. ՊԸՔՈՒԼ

ԲԱՐԴԻՆ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թիւ	Անուանք	Թիւ	Անուանք	Թիւ	Անուանք	Թիւ	Անուանք	Թիւ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէյլօ	3709	Սարֆօ	1119
Ալքէթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Միքատօ	3557	Տիֆիս	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հօրաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիա	119
Աթինաքօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէց	595	Մոնդէպէլլօ		Սցէրա	1203
Գասանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մուցիէլլօ	3419	Թասոս	1323
Գարտարինօ	1264	Էպքօ	3464	Իտաւհօ	5540	Նէքս	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրֆֆալօ	4481	Էլասքատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օտիս	4100	Թոքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էցաքօ	1841	Քլէաօ	1053	Խնթացիօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գոլիբրօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլբինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գարէօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոնիօ	1700	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Ջիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանթօ	2272	Բիալճօ	3329	Վելթըցըն	2391
Սոֆէթօ	1831	Կալիփէօ	3060	Լիվոռնօ	1643	Բինալտօ	1553	Նէաս	1350
Գոլորատօ	4235	Կիէվանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Բոլլօ	1613	Ջէցօ	1200
Գանկօ	2905	Կոզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօճէս	1789	Թորօ	
Գորաօ	895	Կըռանօ	1695	Մարէնկօ	1273	Բոզարիօ	136	Մայօն	

Միխատօ շոգենաւը, Նաւապետ Թորբ, հոս հասած է։

Ալիքքօ շոգենաւը, Նաւապետ Ծօն, հոս ժամանած է։

Մօռնֆֆօ շոգենաւը, Նաւապետ Մէքարէն, ժամանած են։

Տիսօ շոգենաւը, Նաւապետ Ռընթաու, հոկտ. 7ին հոս կը սպասուի։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏՐԻՑՕ

Թիւ 23—24. Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա։ 101

ՏՀԻ ՆԷՇԸՆԸԼ ԲՐՕԹԷՔԹՕՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է Ճէյմս Պիլտինկ Զըրչ Սթրիթ։

Ընկ. դրամատունն է Տհի Լօնտոն էնտ Բրօվէնշըլ Պանք-Լիմիթըտ, 42 Բասըլ Սթրիթ, Լիվըրբուլ։

ՏՀԻ ՆՈՐԹ ԻՍԹԸՐՆ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկ. կեդրոնատեղի.—Պանք Չէմպըրս, Պօնտսէյթ Տարլինկթըն

Ընկ. դրամատունը.—Տհի Լօնտօն Ճօյնթ Սթօք Պանք Լիմիթըտ-Տարլինկթըն

Վերոյիշեալ Ընկերութիւնք իրենց անհաւասար ուղղամտութեան և արդարասէր ու պատրաստակամ սովորութեանց համաձայն կ'ապահովագրեն հրդեհի դէմ ամէն տեսակ շէնքեր և ապրանքներ, ամենանպաստաւոր պայմաններով և ամենէն աժան գիներով։ Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց։ Ապահովագրական ընկերութեանց համայնաժողովէն (թարիֆա) դուրս կ'աշխատին։

Արեւելքի ընդհանուր Մէնէճըր (Manager)

ՎԻՔԷՆ Ա. ԳԱԼՖԱԵԱՆ

Secretary

ԵԴՈՒԱՐԴ ՃԱՊՃԵԱՆ

Կալաթիա, Իլիասի խան, թիւ 7, 8

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ։

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ԲԱՌԱԳԻՐՔ

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Աւարտեցաւ սոյն հոյակապ համայնագիտական բառագիրքը։ Կը ծախուի Մասթէոսեան գրատունը, երկու հատոր 120 ղրուշի։

ԱՆՄՐՑԵԼԻ Ի ՃԱՇԱԿ ՆՈՐ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ, Բ. Հատոր, գին 10 ղրուշ։ Երեք հատորի բաժանորդագին 20 ղրշ.։ Դիմել Ս. Դաւթեանին, թիւ 12, Սէթեան խան։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Աւստրեւամերիկեան

(Cie. de navigation Austro-Americana

ԱՆԴՐԱՏԼԱՆՏԵԱՆ 45 ՇՈԳԵՆԱՒ

Կանոնաւոր մեկնում ամէն հինգշաբթի օր։ Մասնաւոր դիւրութիւններ կ'ընծայուին հայ ճամբորդներուն։ Շոգենաւերը կրկին պատուակ ունին։ Սնունդը խնամեալ է։ Ելեկտրական օդափոխում և լոյս։ Մարքոնիի դրութեամբ անթել հեռագիր։ Բժիշկ և գեղ ձրի։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան,

Ղալաթիա, Շարապ իսկէլէսի փողոց, Լոյտ Օթրիշիէն գործակալութեան Նախկին շէնքին դիմաց և Արապեան խանին վերեւ թիւ 24։ Ընդհ. գործակալ

ԹԷՕՏՕՐ ՔՈՒՐՄԻՋԻ

ԿԵԴՐ. ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՆԹՈՒԱՆ Տ. ԹՐԱՆՕՓՈՒԼՕ
ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ,
344—ՊՕՆՄԱՐՇԷԻ ՔՕՎ—344

ՓԱՐԻԶԻ եւ ՊՐԻՒՍԷԼԻ առաջնակարգ գործարաններէն բերուած մասնաւոր սեղմիրաններ, մետաքսեղէն. բամպակեղէն եւ բրդեղէն ապրանքներ, կարնիթիւրներ, հիւսազարդեր, մուսլին, ժիպօն, պլուզ, հովանոց, անձրեւանոց, ձեռնոց, թօհաֆիյէի վերաբերեալ ապրանքներ, կաշեղէն առարկաներ հողմահարներ, անուշահոտութիւններ եւ կիներու յատուկ առաջնակարգ զանազան եւ ընտիր ապրանքներ։

ԳԻՆԵՐԸ ԱՆՓՈՓՈԽ ԵՒ ԽԻՍՏ ՉԱՓԱՒՈՐ
ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ
ՀԱՄՈԶՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

—4—

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ